

ARODNA IN UNIVERZITETNA KNJARNICA

57

117 986 1981



30727,2/3

COBISS ®

MLADIKA

2
3



MLADIKA

IZHAJA DESETKRAT V LETU

1931 LETO XXV. - ŠTEV. 2/3

Poština plačana v gotovini -
Skupina III/70

KAZALO

Odgovornost znanosti proti jedrski apokalipsi	21
Za življenje gre — tudi za naše	22
Marija Rus: Svečnica 1981	23
Vladimir Kos: Uslišan krik na polotoku	23
Metka Kacin: Jelica	24
Aleksij Pregarc: Temelji mojega vrta	25
Anton Kufolo: In večno šumi Nadiža (2)	27
Antena	34
Ocene: Zora Tavčar: Nove premiere v SSG; Martin Jevnikar: Slovenski biografski leksikon - dvanajsti zvezek	37
Martin Jevnikar: Slovenska zamejska literatura (France Merkač in Ivanka Hergold)	39
Na platnicah; Pisma; Čuk na Obelisku; Za smeh	
Priloga: Pavle Merku: Slovenski priimki na zahodni meji (str. 41-44)	

Zunanja oprema: Evald Crevatin

Uredništvo in uprava: 34133
Trst, ul. Donizetti 3, tel. 768189

Poštni tekoči račun 11/7019
»Mladika« - Trst

Lastnik: SLOVENSKA PROSVETA

Registrirano na sodišču v Trstu
št. 193



Član USPI (Zveze italijanskega periodičnega tiska)

tisk »graphart«, trst, rossetti 14

pisma pisma pisma pisma

Pisma v tej rubriki izražajo mnenja dopisnikov in ne obvezujejo uredništva.

ALI NAJ KULTURNO DELOVANJE OVIRAMO ALI POSPEŠUJEMO

V Mačkoljah so pred meseci slovesno otvorili prenovljene prostore in novo dvorano v srenjski hiši. Ob tisti slovesnosti so predstavniki vaških društev in sam župan slovesno izjavili, da morajo novi prostori služiti potrebam vseh kulturnih in družbenih organizacij v vasi. V tem duhu je v splošno zadovoljstvo potekala slovesnost otvoritve, na kateri so nastopile vse delujoče skupine v vasi, kar je dalo upati, da se bo to konstruktivno ozračje nadaljevalo.

Po pičlih treh mesecih pa moramo sedaj na žalost ugotovljati, da takšnega razpoloženja ni več, ampak se dogaja celo to, da ni pri vseh enakega razumevanja za delovanje vseh obstoječih skupin. V mislih imamo predvsem otroški pevski zbor, ki je doslej uspešno in v ponos celi vasi nastopal marsikje in izdal tudi svojo ploščo. Da se zbor vsaj obdrži na določeni višini, mora imeti redne vaje. Iz razumljivih razlogov lahko ima vaje le ob sobotah, ko so otroci prosti šolskih in drugih obveznosti.

V tem smislu so se starši otrok obrnili na obe kulturni društvi, ki soupravljata uporabo prostorov v srenjski hiši. Medtem ko je PD Mačkolje pokazalo polno razumevanje za te potrebe otroškega zbora, saj gre končno za odnos do kulturnega delovanja v vasi, pa postavlja KD Primorsko neke pogoje, ki niso utemeljeni. Dobro vemo, da bi to društvo ne bilo prikrajšano pri uporabi prostorov v večernih urah, ker bi bile vaje otroškega zbora v popoldanskih oziroma v predvečernih urah, ko so prostori vedno prosti.

Vsakemu razsodnemu človeku je postavljanje ovir za nemoteno delovanje otroškega zbora nerazumljivo in si-

li k spraševanju, kaj in kdo stoji za vsem tem. Zato upamo, da bo prevladala razsodnost, ker je nedopovedljivo, da si Slovenci sami med sabo mečemo polena pod noge, namesto da bi tekmovali, kdo bo več naredil oziroma v tem našem primeru bolj šel na roko našim otrokom in njihovem pevskega zboru.

Spomnimo naj, da je ob četrtkih zjutraj po radiu zelo aktualna oddaja o delovanju kulturnih društev na Tržaškem, ki jo pripravlja Boris Pangerc. Prav v zadnji oddaji je obravnaval težave, na katere naletijo prosvetni in kulturni delavci pri spodbujanju ljudi, zlasti mladih, da bi jih pritegnili h kulturnemu udejstvovanju v pevskega zboru ali v kakem drugem odseku. Pri nas pa mladina rada poje, a je naletela na zgoraj omenjene ovire.

(Podpis)

O kulturnem delovanju in o neljubih zapletih okrog na novo urejene srenjske hiše v Mačkoljah smo že obširno pisali lani prav na tem mestu. Žal nam je, da govori tudi to pismo o istih težavah. Kdo stoji za vsem tem in čemu neti nepotrebne spore in postavlja ovire za prosvetno delo, ni težko uganiti. Ne motimo se, če še enkrat zapišemo, da je nekaterim prvo politika in ideologija, šele potem — žal — narod in vse drugo.

SLIKA NA PLATNICI: Župnik z Matajurja Paskval Gujon se v Gradnikovi kleti na Plešivem zahvaljuje za prejetu odličje Slovenske skupnosti. Župnik Gujon ni samo zgleden duhovnik, ampak tudi zaveden Slovenec in upoštevane pisec, ki je pred leti izdal zgodovinsko knjigo o ljudeh ob Nadiži. Ko objavljamo njegovo fotografijo, vas opozarjamo na lik drugega beneškoslovenskega duhovnika, Antona Kufola, čigar drugi del dnevnika objavljamo v tej številki.

REVIJO IZDAJA UREDNIŠKI ODBOR: Marija Besednjak, Lojzka Bratuž, Ivo Jevnikar, Saša Martelanc, Marij Maver (odgovorni urednik), Albert Miklavc, Franc Mljač, Aleksander Mužina, Sergij Pahor, Danilo Pertot (uprava), Ivan Peterlin, Maks Šah, Drago Štoka, Marko Tavčar, Zora Tavčar in Edvard Žerjal (likovna oprema). Vsi pisci sodelujejo brezplačno.

Posamezna številka Mladike stane 1000 lir. Celoletna naročnina za Italijo 8.000 lir: nakazati na poštni tekoči račun 11/7019 — »Mladika« — Trst. Letna naročnina za Jugoslavijo 200 ND. Druge države 12 US dolarjev (ali enakovreden znesek v tuji valuti).

ODGOVORNOST ZNANOSTI PROTI JEDRSKI APOKALIPSI

Profesor Antonino Zichichi je predsednik združenja evropskih fizikov in predsednik italijanskega Narodnega inštituta jedrske fizike. Ob govoru, ki ga je imel Janez Pavel II. v Hirošimi, je v milanskem dnevniku *Il Corriere della Sera* dne 27. februarja t. l. objavil kratko razmišljanje, ki ga tukaj podajamo v prevodu.

Razmišljanje je zanimivo, ker kaže ne samo globoki humanizem tega znanstvenika, ampak tudi njegovo občudovanje sedanjega papeža.

Uredništvo

Papežev govor v Hirošimi je temeljni pripevek za razumevanje razlike, ki obstaja med znanostjo in med tehnologijo. Znanost pomaga človeku, da se čuti protagonista intelektualnega izziva, katerega mu narava postavlja iz dneva v dan s svojimi pojavi in zakoni, ki naj jih on preučuje in razumeva. To je resnična znanost, je rekel papež pred dvema letoma. To je še enkrat pribil v Hirošimi. To, od česar eksplodirajo bombe in uničujejo človeka in njegove stvari, ni znanost. To je rezultat moderne oblike najvišje in barbarske sile, sile, ki izvira iz tehnološke izrabe znanosti.

Kadar človek išče silo, se oddalji od znanosti in jo izda. Preučevati naravo in njene zakone pomeni naravo ljubiti. Da jo uničujemo, jo moramo sovražiti. Kako moremo sovražiti ta neizčrpn vir novih in očarljivih pojavov, kakršnih je poln svet, ki nas obdaja? Einstein je pravil, da je najnedoumljivejša stvar v svetu, ki nas obdaja, v tem, da je svet doumljiv. Galilei je pred skoraj štirimi stoletji začel preučevati kamenje, katerega je imel za božje delo. Prav iz tega dejanja intelektualne ponižnosti se je rodila moderna znanost.

Če je danes človek lahko gotov, da čudoviti prizor sveta, ki nas obdaja, ni proizvod slučaja, dolguje to spoznanje znanstvenemu raziskova-

nju galilejskega kova. Galilei je bil namreč tisti, ki je s svojo vero v Stvarstvo razgrnil branje tiste fantastične knjige, ki jo je napisal Bog, se pravi narave. Znanost ni zmožna povedati, zakaj je narava med vsemi možnimi logikami izbrala tisto, ki jo mi moremo dešifrirati v njenih sijajnih straneh. Nekaj pa je gotovo: tista logika obstaja. Znanost, pravi papež, je preučevanje logike narave. Potemtakem slabe znanosti ne more biti. Tehnologija pa daje človeku velikansko moč v dobrem in v slabem. Ne povzroča samo smrti kakor v Hirošimi. Če bi uporabili petdeset tisoč mogočnih bomb iz sovjetskih in ameriških jedrskih arzenalov, bi izgini- li z zemlje vsi gonilni centri civiliziranega življenja. Ostale bi puščave in oceani.

Čas je, da se tako imenovani moderni človek nauči braniti to veselje, ki mu ga je Bog izročil. Tako, da bo skrbel zanj in priznal veliko vrednost vsake njegove komponente. V Galileievem času so odrekli kulturno dostojanstvo kamenju. Proučevati njegovo gibanje je bila stvar tepcev. Objestnost vladajoče kulture nas je pripeljala do dosti hujših stvari. Ne kamenju, ampak nekaterim ljudem danes odreka- jo dostojanstvo božjih otrok. Nad civilizacijo našega časa leži mora strahotne povezave med tehniko in politično oblastjo.

Janez Pavel II. je v Hirošimi še enkrat zarisal pot rešitve. Na nas je, da uberemo korak za tem izrednim apostolom miru, ljubezni in svobode. Da bi si nihče, onkraj vsakršne politične, ideološke, rasne razlike, ne predrznil prezreti dejstva, da je življenje sveto. Kakor je sveto dostojanstvo vsakega človeka, najponižnejšega in najubožnejšega, kolikor je vsak človek predvsem božji otrok.

(Prevedel L. V.)

Za življenje gre - tudi za naše!

Po uradnih podatkih je bilo leta 1979 v Italiji 670 tisoč rojstev in okoli 190 tisoč legaliziranih splavov v smislu zakona št. 194, ki je bil sprejet maja 1978. Število rojstev je lani močno upadlo, splavov pa je bilo bržkone več kot prej. Vprašanje splava je v preteklih letih povzročilo veliko polemik v italijanski javnosti, tako v političnih krogih kot sploh v javnosti, ki je bila iz različnih vzrokov in nagibov spodbujena, da se zavzame proti skrivnim splavom, ki so stalno naraščali. O številkah so bila mnenja deljena, sicer pa so bila po eni strani obremenjena s političnimi in ideološkimi argumenti, za kristjana pa je povzročeni splav tako in tako nesprejemljivo dejanje in zato je moralno nesprejemljiv tudi zakon, ki splav dovoljuje.

To stanje je privedlo do dveh, po smislu in namenih nasprotujočih si pobud, do predlogov ljudskih glasovanj za odpravo zakona št. 194. Državljanji se bodo morali o obeh zahtevah izreči letos junija: radikalci se zavzemajo za še večjo liberalizacijo prostovoljne prekinitve nosečnosti, »Gibanje za življenje« pa hoče legalni splav omejiti na izključno terapevtske namene. V obeh primerih bi bil sedanji zakon močno spremenjen.

Za kristjane je pobuda »Gibanja za življenje« moralno sprejemljiva in obvezujoča — v tem smislu se je izreklo vodstvo italijanske škofovske konference, ki bo prav v teh dneh razpravljala o tej težki in kočljivi problematiki. Predsedstvo je tudi pozvalo vse verske skupnosti, združenja in društva laikov ter vse vernike, naj se vsak po svoji moči in z velikim čutom odgovornosti trudi obujati v javnosti in posameznikih pravo zavest za spoštovanje življenja in uresničevati take družbene in človeške pogoje, ki bodo primerni za materinstvo in za sprejem rojevajočega se življenja.

To stališče tako po človeški kot po verski plati torej obvezuje tudi slovenske vernike in in-



Škof Lorenzo Bellomi o splavu

stitucije, da zavzamejo načelno stališče in prispevajo k pravilni izbiri na bližnjem referendumu. Poziv škofovske konference osvaja tudi Mladika v prepričanju, da zakon o splavu spodbuja temelje človeške družbe in krščanske vere, saj uvaja v legalizirano prakso naše vsakdanjosti namerno smrt, ki je popolno nasprotje evangelijskemu zakonu življenja. To je torej vprašanje naše vesti in nima nobenega opravka s politiko ali ideologijo.

O teh vprašanjih, ki se postavljajo pred vsakega kristjana, je prvi ponedeljek marca govoril v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu tržaški škof Bellomi, ki je položil prst na to temno rano naše pomanjkljive civilizacije in kulture. Dejal je, da je med najbolj žalostnimi posledicami zakona o splavu miselnost, ki se je že globoko vsidrala v javno mnenje, po kateri je prekinitev nosečnosti povsem naraven pojav v družbi in pred katero posameznik ne sme občutiti moralnih pregrad in predsodkov: svoboda posameznika naj bi bila vse. Naraščanje splavov povzroča postopno izgubljanje zaupanja v prihodnost človeka in propadanje pravice do življenja, ki je najbistvenejša od vseh pravic. To pa je že samomor človeštva — je poudaril škof Bellomi. Ne nazadnje imamo zamejski Slovenci še čisto svoj, nacionalni nagib, da nasto-

pamo proti splavu; ponazarjajo ga statistični podatki o številu rojstev in smrti v slovenskih krajih na Tržaškem in Goriškem za leto 1980:

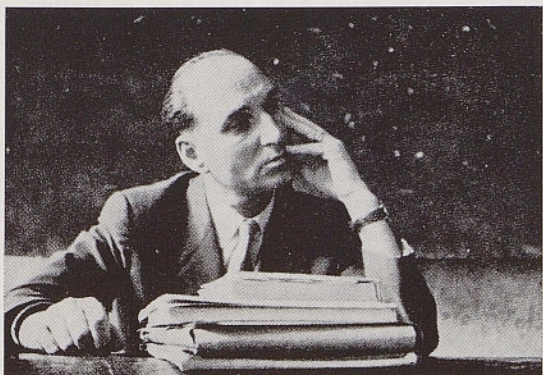
	Rojstva	Smrti
Občina TRST	1.395	4.028
Občina DOLINA	38	70
Občina REPENTABOR	4	15
Občina MILJE	94	202
Občina ZGONIK	20	18
Občina DEVIN-NABREŽINA	55	87

Skupno tržaška pokrajina 1.606 4.420

	Rojstva	Smrti
Občina GORICA	300	490
Občina DOBERDOB	12	11
Občina SOVODNJE	16	13
Občina ŠTEVERJAN	10	12
Občina KRMIN	72	96

Skupno goriška pokrajina 410 622
(kjer bivajo Slovenci)

Komentar ni potreben, pomislimo samo, kako bomo čez pet let spravljali skupaj otroke za prve razrede naših slovenskih šol. Opozorilo pa naj velja samo še pripomba, da ni nikjer rečeno, da so že tako maloštevilni otroci, ki so se lani rodili tudi v slovenskih občinah, zares vsi Slovenci in da bodo v prihodnjih letih to tudi ostali.



4. MAREC 1976 — 4. MAREC 1981

Ob peti obletnici smrti se Mladika s hvalenostjo spominja svojega ustanovitelja in glavnega urednika prof. Jožeta Peterlina.

VLADIMIR KOS

Uslišan krik na polotoku

*Aso ognjenik:
še z dimom skrivaš dvom?
Tu gori ljubezen.
Vrh Kirišima
s potjo k bogovom:
tu je dih nebes.
Šest in dvajset trupel
noč zavije v prt.*

*Piši: »Šest in dvajset križanih,
zaznamovanih s sulicami
v žive prsi
tik kraj ulic.«
Vpiši vse v seznane,
Nepristranski Čas!*

*Vsako zimo v Nagasáki
kri vzbrsti:
vonji belih rož kapljajo
z griča
v sivi vrt morjá.*

*Vsako vigred
češnje zazvonijo.*

Aso je 1700 m visoki, še zmeraj delujoči ognjenik, z obširnimi razgledom po nekdanjih krščanskih pokrajinah. Kirišima je do 1700 m visoko pogorje s 23 vrhovi; neke na teh 21 tisoč hektarjih so se po šintoističnem verovanju bogovi spustili na Japonsko. 26 nagasaških mučencev je bilo umorjenih zaradi Kristusa 5. februarja 1597; imenujemo jih nagasaške, ker so postali mučenci v Nagasaki-ju, dasi so bili iz raznih krajev Japonske; zastopajo pa naslednje poklice: duhovnik, redovni brat, laični katehist; tesar, vratar, kuhar in zdravnik. Ob lepem vremenu se z ognjenika Aso vidi vse tja do Nagasaki. Pristanišče se razširi v zaledje gričev; teh 26 mučencev je bilo križanih na enem, danes blizu kolodvora se vzpenjajočem griču. Mučence so zapisali v seznam zločincev.

MARIJA RUS

Svečnica 1981

*Pomniki moje sreče: ozka gaz,
grmičje, v mehke sanje položeno,
vejevje, v lesk kristalov odtujeno,
smrečje, do tal ponižno v snežni čas —
ne pozabite belega bedenja,
počakajte, da urnem se med vas
z novim kristalom, solzo hrepenenja.*

JELICA

Nagrajena na IX. literarnem natečaju Mladike

Prvi dan šole! Že od nekdaj je to izreden dan, dan novosti, živžava in kake več ali manj skrite solze. To je še posebej prišlo do izraza v 4. A razredu osnovne šole »Matija Klobučar«. Osemnajst desetletnih učenk, živih in čebeljavih se je zvedavo oziralo sem ter tja. Kaj bi se ne! Saj se niso skorajda poznale. Samo šest jih je bilo od lanskega 3. A razreda, šest novih od B paralelke in šest od paralelke C. Koliko novih prijateljstev bodo te ženskice sklenile, koliko pričkanja bo med njimi, koliko spletk!

Zvonec je končno ustavil vpraševanja in odgovore in ko je vstopila učiteljica, je vladal skorajda mir. Tudi učiteljica je bila nova, sploh nova za celo šolo, saj je v prejšnjem letu nobena ni videla. Hvala Bogu, bila je mlada in kar lepa gospa. Oči je imela pobarvane s tanko črno črto. Bila je lepa plavolaska, pa kako elegantna! Končno je šla v zasluženi pokoj torej tista sitna učiteljica gospa Vrabčeva, ki ni nič dialogirala, ampak samo odredjala in se važila, ko da je ona ravnateljica.

Te misli so marsikateri šinile po glavi in več kot ena je prav naglas pomislila: »Oooo!« ob pogledu na novo učiteljico. Enak tih vzklik občudovanja je prihajal tudi od predzadnje klopi. Tam sta sedeli učenki, ki sta bili na prvi pogled pravo nasprotje. Tista na notranji strani je prava kranjska Micka, lepa in rdečelična, svetlih las in plavih oči. Gotovo bi bila všeč Gaspariju. Dal bi ji na glavo avbo in jo postavil med svoje kolednike.

Kaj pa njena sovrstnica? Drobna, bledolična stvarca s kratko pristrizženimi in gladkimi lasmi, majcenim noskom, z velikimi rjavimi očmi, prava mestna deklica v plavih jeans-kavbojkah.

Spogledali sta se. Tudi njima je nova učiteljica kar prijala na pogled. A bilo je nemogoče, da bi dve uri sedeli druga ob drugi, ne da bi poznali vsaj svoja imena. In tako začne temnolaska razgovor: »Pst ... kako ti je ime?«

»Barbara«.

»Oooo! Kako imenitno ime imaš!«

»Kako se pa ti kličeš?«

»Gabrijela«, pravi. »Toda to ime je samo na spričevalih, sicer pa mi vsi pravijo Jelica in tudi ...«

Lepa učiteljica je takoj prekinila ta začetni dvogovor. In kako ostro je nastopila! Naj umolkne, je rekla, saj sta pravi klepetulji in to še prvi hip šolskega leta. Jelici je kar vzelo besedo in brž je pomislila, da ta gospa le ni taka lepotica, saj se ji zbirajo okrog oči majhne gube; opazila je tudi, da ji sprednji zob črni. Celi dve uri je potem molčala.

No, prišlo je tudi do odmora in živžav se je zopet oglasil. Nadaljeval se je tudi prej prekinjeni razgovor.

»Kako že praviš, da te kličejo?« je bila rdečelična Barbara radovedna.

»Moji starši in moji bratje in sploh vsi mi pravijo Jelica. Moja mama pravi, da zveni lepše in mileje in tudi neki pesnik, da je pisal o Jelici. Ali si ti samo Barbara? Jaz te bom klicala Barbie, kot so tiste prelepe punčke, saj sem jih imela celo zbirko, ko sem bila majhna.«

»Res? Dolgolase Barbie s svetlimi lasmi? Meni bo kar všeč, da me boš klicala Barbie. Barbara je res zelo resno. Samo moja teta mi je kdaj rekla Varja, po rusko. Sedaj pa ji ni več všeč tukaj. Poročila se je in šla v Pariz. Le kako razglednico mi pošlje tu pa tam. To je vse.«

»V Pariz? O tudi moji starši so bili v Parizu, a pisali so nam vsak hip. Doma se je nabral cel kup razglednic. In veš, kaj smo napravili z njimi?«

»Ne vem«, pravi Barbara. »Verjetno ste jih spravili v predal ali pa ...«

»Ne, sploh ne! Moj brat Marko in moja sestra Debora sta jih razporedila na lepenko in potem sta jih nalepila nanjo. Veš, temu se pravi collage, mislim, da je angleško.«

Barbara je bila kar očarana nad svojo novo sošolko. Koliko reči ve in tudi brata in sestro ima, je pomislila.

»Ali sta tvoj brat in sestra starejša od tebe?« se je zanimala.

»O, saj nimam samo njiju. Pet bratov in štiri sestre imam, kaj pa misliš!«

»Res?? Prav res devet? Saj vas je za pol razreda! O, kaj maraš! Tebi ni treba vabiti prijateljev domov.«

»Ne, ne« razlaga Jelica dalje. »In tudi za moj rojstni dan, na primer imam devet daril, ki so že gotova. Potem pridejo pa še od drugih sorodnikov.«

Zopet je šolski zvonec prekinil ta izredni razgovor.

Po končanem pouku je Barbara resno korakala proti domu. Veliko je pomišljevala, veliko je imela primerjati. Mislila je na svoje popoldneve doma; največkrat je bila sama s staro materjo, saj se oče, ki službeno veliko potuje, vrača domov le za konec tedna. Tudi mama, ki je zdravnica po poklicu, je zelo zaposlena. In tako njo, Barbaro, nadzoruje stara mama. Tu pa tam jo pride obiskat sestrčna Tina, a to se zgodi bolj poredkoma, ker stanuje Tina čisto na drugem koncu mesta. Pomislila je tudi na četrtkove lekcije angleščine pri tisti zoprni gospodični Evans, ki se zaradi svojega angleškega priimka izredno drži in si predstavlja, da je prava angleška lady. Če bi ona, Barbara, odločala, bi že davno opustila te lekcije in hodila rajši h košarki. Toda njen oče noče niti slišati o tem. Nasprotno, uprašuje jo nove angleške besede, ko se vrne domov s svojih opravkov.

Jelica gotovo nima takih problemov, je premišljevala. Brž ko je prišla domov, je vse natančno povedala stari mami, ki jo je pazljivo poslušala.

»Blagor Jelici«, je zaključila svoje pripovedovanje. »Ona ni nikoli sama in za vsak praznik ima še devet raznih daril kar pripravljenih. Verjetno je najmlajša od vseh, toda tega še ne vem«.

Stara mama pa je rekla resnobno, kot da govori sama s sabo: »Še so krščanski starši in številne družine kot nekdanj, hvala Bogu! Seveda, na prvo mesto spada družina, potem je kariera, služba in vse drugo«. In tu je začela priporočati vnukinji, naj se za božjo voljo preobleče, da ne bo pomazala prelepega krila, ki ga je oblekla na čast prvemu šolskemu dnevu.

Dnevi so minevali in vedno več je Barbara vedela o svoji sošolki, o prijateljici Jelici in njeni družini, o bratih in sestrah, predvsem o sestrici Kristini, ki je bila samo leto dni starejša

ALEKSIJ PREGARC

Temelji mojega vrta

neroden oškrbljen kvadrat je moj mali vrt
prepređen s trakastimi stezicami
nagnojen z vonjem letnih časov
napojen s tisočletnim vračanjem prednikov
vsaka jablana eno rojstvo
vsaka vrtnica roj čustev
vsak pušpan ena kropitev
v enem kotu smreka za zadnji sen
rana ob rani
zakrastanost.

sam
bos
na kolenih na gredah
ljubosumen
na sleherni prikradeni se kamenček
v pljučih astmo pomladi
suženj poletja
ubran z jesenjo
zgrožen pred ivjem
bister vol z ganotjem v očeh

... po drugem temelju ...
utrujen presunjen odvržem kramp
kako globoko bom še zmožel
brezumno riti med fetiši ponosa?
TODA KAJ JE PONOS?
je peklenšček ki me potiska v dno jame
je moj črni jaz

je psovka proti nevidni množici
ki škili izza pošastno lepega in dušljivega bezga?
je tisočvatelna lumparija
ali je solza nemoči?

skrčim prste
kot Pilonov pianist
moram udariti po tipkah Brega
vem da so razvrščene tu notri
vem da zazvene bodo v skrivnostnih akordih
tu spodaj
mogoče v desetem temelju
bom razčesal korenine ozemljenosti prednikov
in otipal sluz moje pradačne iht

onemelo snežno zrklo
kot baker rjavooka zenica
ne izmika se blatu
ne glistam tem večnim spremljevalkam trohnobe
zenica kot središče sveta
ki gleda vedno enako
ki sledi negibnosti in variacijam duše
ki opazi prve kali in se joče nad zakrnelostjo
ki vidi oblak in njegovo nihajočo osamelost
ki motri vse do tam spodaj
skozi komaj za kopreno tenak temelj
rjavooka zenica
v puhu snežnega zrkla

od nje, zato najbližja. V resnici pa je bila bolj otročja in dogajalo se je, da je Jelica njej priporočila pravljice in ne obratno.

»Veš, bila je zelo bolna, ko je bila čisto majhna«, ji je zaupala, »in rahlega zdravja je še danes. Zato želi mama, naj jaz pazim nanjo in jaz ji dovolim, da se igra z mojimi igračami. Vse moje Barbie so sedaj njene«.

Brž za Kristino, je zvedela Barbara, ji je najbolj pri srcu Andrejček, star sedem let. To je pravi škrat! Živahen, duhovit, poln domislic in vedno dobre volje, da ga pravzaprav še ni videla jokati, razen kadar ga bolijo zobje reveža. On je že odločil, kaj bo, kadar bo velik: kapitan bo na ladji.

»Sicer pa to ni nič čudnega. Tudi naš oče silno ljubi morje in ima lepo ladjico. Pa da bi ti, Barbara, videla njegovo sobo. Deli jo s starejšim bratom, ki se kliče Marko. Oče jo je opremil kot kajuto na ladji. Znižal je strop in nelepil na stene papir, na katerem so narisani veliki rešilni pasovi. Postelja je dvonastropna, pod njo so predali, tako da se izkoristi vsak najmanjši prostor, saj ga je na vsaki ladji holj malo. Na steni visi veliko sidro, omara je stenska in namesto luči ali lestenca, kot je v drugih sobah, visi lepa petrolejka, je seveda električna«.

»Kako zelo me spominja na film Morska zavesa«, pravi Barbara, »a mislila sem, da je kaj takega možno samo na platnu«. Kaj pa tvoja soba, Jelica? Če se prav spominjam, si skupaj s Kristino. Ali je tudi ta opremljena v kakem posebnem stilu?«

»Kaj pa da! Moja soba v stilu Holly-hobbie! To je pa višek. Jaz imam samo poster v tem stilu. Prinesla mi ga je moja teta iz Pariza kot super novost. Obesila sem ga v svojo sobo in tako mi ta punčka na steni dela družbo, kadar se učim. Moja teta je rekla, da so v Parizu trgovine, ki imajo samo stvari v tem stilu: od škatlic vseh velikosti pa do zvezkov, svinčnikov, oblek, jopic in celo pohištvo ima naslikan motiv holly-hobbie punčke. Moja teta tudi pravi, da se njenemu izumitelju pravi design in da je postal milijarder. Prekosil je celo motive, ki jih riše Mordillo«.

Barbara je bila prav zadovoljna, saj je končno tudi ona povedala Jelici nekaj novega. Ta pa je uneto razlagala naprej:

»Mordillo prav ne vem, kaj riše, a si predstavljam, da njegove risanke ne dosežejo Holly-hobbie. Veš, moja sestra Katica, ki ima dvajset let, je šla letos poleti pomagat stricu, ki ima veliko boutique, to je trgovina z dragimi oblekami. Seveda jo je stric dobro plačal in Katica je nakupila veliko daril za vse, zame vso posteljnino, sobno haljo in copate natikače, a tudi zrcalce in na škatli za barvice je narisana ta prelepa punčka, na glavniku pa je prostor samo za njeno glavico, ki jo pokriva kot vedno čepica z velikimi krajci«.

Ta Jelica! Kaj ji sploh manjka, česa ne ve in česa nima, je premišljevala Barbara. Njej se je

zdel že poster, ki ga je imela doma, nekaj izrednega, in kako je bila nanj ponosna. Tina, npr. ga je kar z zavistjo občudovala, ko je bila pri njej doma. Jelica ima za holly-hobbie punčko narisano celo na blazini. Pozabila pa jo je uprašati, ali ima tudi Kristina kaj podobnega.

Barbari se je zdelo, da že osebno pozna njene brate in sestre: Kristina, Andrejček, Katica, Marko, Mitja, Janezek, Debora, Loris in Suzi. Kar pridružila bi se jim: to bi bilo smeha in razgrajanja!

In ko so imeli šolsko nalogo z naslovom: Moja družina, je Jelica tako dobro orisala svojo, da je bila njena ocena med najboljšimi. Edino vejice in pike na i je pozabljala, je rekla učiteljica. Sicer bi bila najboljša. Gotovo, gradiva ji ni manjkalo.

Toda nekega dne, bilo je približno dva meseca po pričetku šole, je Barbara izvedela, da biva Jelica v zavodu. Videvala jo je namreč, kako čaka po končanem pouku v šolski veži z ostalimi deklicami vzgojiteljico zavoda. Ta ugotovitev ji je potrdila lanska sošolka Martina: »Da, da,« je rekla. »Jelica je letos prvič v zavodu. V obednici sediva skupaj pri isti mizi«.

Barbari kar ni šlo v račune. »Kako je to, Jelica,« jo je dobesedno napadla, bržko jo je videla. »Ali je mogoče, da ne stanuješ doma? Nič mi nisi povedala! Kako to da nisi pri mami in očku v svoji prelepi sobici s Kristino?«

Jelica je prav naravno odgovorila: »O, to je zame prav postranska stvar. Veš, moji starši nočejo, da bi me bratje in sestre preveč razvadili. Moja mama pravi, da je prav, da se navadim na red, na točnost; pravi tudi, da je prav, če imam vsak dan lekcije iz računstva in italijanščine. Tudi meni je tako prav, saj grem vsako nedeljo domov in takrat pozabim cel teden zavoda. Glej, jaz sem prav zadovoljna«.

Barbara ob teh besedah ni bila prav prepričana in svoje dvome je povedala tudi stari mami. Ta pa je bila po premisleku mnenja, da tako postopanje ni zgrešeno. Zdelo se ji je prav modro in vzgojno. Otroke je vendar treba navajati na samostojnost; družina se itak vedno sestane vsak teden in vsake počitnice. S tolikimi otroki se je pač treba dobro organizirati in nemogoče bi bilo, da bi v družini sledili vsem pri učenju. Barbara je morala le pristati na te ugotovitve. Pomislila je tudi, da ima Jelica tako prijateljice v šoli, v zavodu in še doma se ji ni treba dolgočasiti.

Prvo tromesečje se je preneglo nagibalo h koncu in že se je razred znašel pred božičnimi počitnicami in pred prvimi spričevali. Prav zadnji dan jih je učiteljica razdelila, a Jelice ni bilo v šoli. Pred nekaj dnevi je zbolela za angino in tako je njeno spričevalo z dobrimi ocenami ostalo na katedru. Ponj je prišla po pouku ena izmed vzgojiteljic zavoda. Gospe učiteljici je voščila vesele praznike in srečno novo leto in

dalje na naslednji strani ■

In večno šumi Nadiža

Dnevnik beneškoslovenskega duhovnika

2

4. januarja 1939

NARODNE PESMI NA KVESTURI

Že več dni prihajajo orožniki v vas in stikajo po hišah. Kaj iščejo? Ljudje se me tudi, če le morejo, izogibajo. Brez dvoma se že zopet nekaj kuha!

7. januarja 1939

Dva orožnika sta včeraj prišla v hišo in mi sporočila, da se bom moral jutri ob devetih znajti na kvesturi v Vidnu. Vprašal sem jih, zakaj, a ona sta mi odgovorila, da ne vesta. Izpraševal sem svojo vest, a nisem našel nobene pregrehe. Kaj bo sedaj? Sklenil sem, da bom šel šele čez dva dni, pa naj se zgodi, kar hoče!

9. januarja 1939

Točno ob devetih sem se znašel na kvesturi, a so mi rekli, naj počakam, ker kvestorja še ni. Do desetih se ni nihče zmenil zame. Ob desetih sem prosil stražnika, naj me zopet javi. Ko se je povrnil iz sobe, mi je rekel, naj potrpi, ker je kvestor zaposlen. Ob enajstih pa me je nestrpnost premagala in prosil sem stražnika, naj opozori kvestorja, da čakam že dve uri. Ko je stražnik vstopil, sem skozi napol zaprta vrata videl kvestorja, kako je sam, s cigareto v ustih, mirno bral časnik! Stražnik mi je rekel, naj še malo počakam. Ob enajstih in pol pa že nisem mogel več. »Pojte in povejte kvestorju,« sem rekel stražniku, »naj me takoj sprejme, drugače pojdem takoj na vlak in se povrnem domov«. — »Naj vstopi«, je nahrulil stražnika.

Vstopil sem. »Buon giorno, signor questore«. Odurni možak z zabuhlim obrazom, temne polti, mi ni nič odgovoril, niti pogledal me ni. Vzel je zaboj listin in jih ježno pregledoval. Bil sem v zadregi. Ker mi ni ukazal sesti, sem kar brez dovoljenja sedel na stolicu in mirno čakal, kdaj se bo začelo grmenje. Po dolgem, četrtturnem pregledovanju je vendar prelomil molk: »Kako se imenujete?« — »Saj sem vam že tolikokrat povedal, da me gotovo poznate, in jaz ne spreminjam imena«.

»Tukaj je velika mapa(1) ovadb na vaš račun«.

»To že vem, in tudi vem, da so vse te ovadbe brez podlage«.

»Sedaj ste vpeljali nov način propagande za Jugoslavijo: zbirate otroke v hiši, da po radiu poslušajo narodne pesmi (canti patriottici) iz Ljubljane, in tako se navdušujejo za Jugoslavijo.«

»Prosim, gospod kvestor, tudi ta ovadba je popolnoma brez podlage, neresnična. Če bi to delal, bi ne kršil nobenega zakona, ker narodne pesmi niso patriotične, ampak ljudske, folklorne, domače pesmi in nimajo nič političnega v sebi«.

»Vendar niso italijanske pesmi, ampak slovenske, in vi in otroci ste Italijani«.

»Italijanski podaniki slovenskega jezika«.

»Tiho! Vi ste protifašist in zato protitalijan. Vedite, da smo imeli že preveč potrpljenja z vami, in je skrajni čas, da prekinemo vašo protitalijansko propagando«.

»Gospod kvestor, jaz sem že kakor domač tukaj na kvesturi, osebno in po ovadbah, katerih,

(1) Kufolo rabi tu in kasneje izraz »kartolar«, ital. cartolare, t. j. arhivski sveženj

JELICA

ta ji je želela isto, hkrati pa ji je toplo priporočila, naj se dobro odpočije med počitnicami, saj se bo tudi zavod gotovo izpraznil.

»Pa so res šle vse domov za teh štirinajst dni, seveda razen Jelice in Milene Boštjančič?«

»Ali je Jelica tako zelo bolna, da ne more domov?« je vprašala učiteljica zaskrbljeno.

»Domov? Kam pa naj gre revica! Saj nima doma. V zavodu bo ostala. Ali niste vedeli, da je sirota? Živela je pri neki stari teti, a zdaj

je še ta zbolela. Staršev ni nikoli poznala. Edino, kar ima, je njena bujna fantazija. Pomislite, da smo ji našli pismo za mamico, kjer ji točno opisuje svoje napredke v šoli...« Suhoparno je nadaljevala, toda učiteljica je sploh ni poslušala. »Jelica je sirotica! In tista lepa šolska naloga in bratci in sestrice, vse je šlo v zaton«. In stisnilo jo je pri srcu, ali je mogoče kaj takega! Revica, kod vse jo je popeljala fantazija, da je lahko shajala in se že zdaj prerivala skozi življenje.

In lepi učiteljici je rimmel črno pobarval veliko solzo, ki ji je zdrknila po licu navzdol.

pravite, da jih je polna mapa. Do sedaj mi niste še nikoli mogli dokazati, da bi se bil pregrešil v tem; kar mi očitajte — drugače bi bili že ... prekinili ... mojo propagando. Vaši informatorji vodijo za nos vas in šikanirajo mene. Glejte: ovadili so me, da zbiram otroke, da poslušajo "narodne pesmi" iz Ljubljane, medtem ko nikoli nisem zbral otrok s takimi nameni, zlasti v zadnjih časih ne, ker je moj radijski aparat že tri mesece pokvarjen, da ga niti sam ne morem poslušati, nisem ga pa dal v popravilo tudi zato, da bi me vaši brezvestni informatorji pustili pri miru. Oni se niso niti toliko potrudili, da bi ugotovili, če imam še aparat in če funkcionira. Gospod kvestor, po vaši krivdi sem že zamudil opoldanski vlak, vi pa imate na razpolago avto: pridite z menoj v Laze in ugotovite stanje mojega ubogega radijskega aparata. S tem boste spoznali podlost vaših informatorjev.«

Kvestor je bil v zadregi, jaz pa tudi. Bal sem se, da sprejme predlog, zakaj radio je bil v redu. No, pogledal me je nekako napol prijazno in rekel: »Žal ne morem, sem pre zaposlen, lahko boste šli z vlakom ob štirih popoldne. Le to vam povem: ako bodo prihajale še nadalje ovadbe o vaši protinarodni dejavnosti, se bomo morali odločiti za to, kar vam je bilo že večkrat namenjeno, za konfinacijo!«

»Gospod kvestor! Ovadbe bodo prihajale še naprej, dokler jih boste jemali na znanje brez ugotavljanja, če imajo resnično podlago. Vaši informatorji morajo pokazati, da ne stojte križem rok! Buon giorno!«

Moja hladnokrvnost in odločnost v odgovorih je razorožila kvestorja, vendar nisem bil mirnega srca, dokler nisem prišel domov. Kaj, ko bi me kvestor z avtom prehitel, pogledal radijski aparat, spraševal otroke? In ko sem prišel domov, sem takoj nadomestil dobro žarnico z drugo, prežgano, in spravil aparat tako, da mi ni bil na poti.

10. januarja 1939

Zvedel sem, da je občinski politični tajnik tukajšnjega »fašja« sklical zaupnike, da so skupaj razpravljali o meni in o prej omenjeni ovadbi. Čudili so se, kako sem se mogel izmuzniti ne-poškodovan še iz te zagate, in sklenili, da me ne bodo odjenjali zasledovati, dokler me ne bodo odpravili.

To mi je povedal neki ... nezaupen zaupnik in me opozoril, naj se pazim.

19. januarja 1939

RADIO POPRAVLJEN

Brez radia mi ni mogoče. Da bi se moral zaradi snoparskih norcev tudi jaz odpovedati »lepim narodnim pesmim« iz Ljubljane, ne more biti. Poslal sem radio na kolesu v Čedad v popravilo, ki ga ni bil potreben. Fant se je v Čedadu odpočil pri kozarcu vina in se nato vrnil domov,

ne da bi ga sploh snel s kolesa. Doma sem vtaknil dobro žarnico na svoje mesto, in popravljeni radio mi bo že nocoj prenašal ljubljansko muziko, četudi pri zaprtih vratih!

20. januarja 1939

NA KOROŠKO

Prav rad sem sprejel povabilo rojaka (2) iz Ukeve v Kanalski dolini, in šel na »senjan« (3) svetega Boštjana. Nagledal sem se lepih koroških navad: procesija iz Naborjeta z nemškimi molitvami in nemškim petjem, iz Trbiža z italijansko in nemško pridigo, pridigo domačega župnika v slovenskem jeziku. Kako se zdi vse to lepo človeku, ki mora doma poslušati le italijanske pridige!

24. januarja 1939

V GORICO

Meni in sosedu očitajo snoparji, da imamo stalne in skrivne zveze z Jugoslavijo čez Gorico, kar pa ni res. Kljub temu sva se odločila, da greva v Gorico obiskat sokrivca gospoda »Abrahama«, (4) ki si zdravi oči pri specialistu ondotne bolnišnice. Najela sva avto in ob desetih sva bila že tam. Obiskala sva »Abrahama«, naletela na sorojaka, ki nama je plačal mastno kosilo pri »Zlatem jelenu«, šla pozdravljat stare znanke, nakupila slovenskih časnikov in knjig, ki pa so jih imeli skrite pod italijanskimi, in do noči sva se vrnila domov.

Čuden vtis nama je napravilo to, da nama ne le na ulici, ampak tudi v slovenskih prodajalnah niso hoteli odgovarjati slovensko. Tam so res večji strašljivci kot pri nas. Z najinim izletom sva zganila OVRO. Ves dan je na delu, da zve, kod sva se potepala včeraj. Iz najinega izleta v Gorico si bo gotovo nabrala nov kapital za spletke in ovadbe, in kvestorjeva mapa se bo povečala za eno polo na najin račun. Najbrž naju bodo ovadili, da sva šla na sestanek s kraljem Jugoslavije, ki nama je prinesel ... fonde za ... razkošno življenje in propagando!

10. februarja 1939

PIJ XI

Že jutraj smo po radiu izvedeli, da je umrl papež Pij XI. Benečani smo ga radi imeli, ker je večkrat tako odločno nastopil proti fašizmu. Čutil je, da se mu bliža smrt, zato je nujno poklical v Rim vse škofo Italije, kjer je nameraval pred njimi slovesno obsoditi načela fašizma in nacizma. Za nekaj ur ga je smrt prehitela v veliko veselje Mussolinija in Hitlerja.

(2) Župnik Caharija Succaglia

(3) Sejem, šagra, praznik farnega patrona. Ukljanska patrona sta sv. Filip in Jakob. Na praznik sv. Boštjana pa imajo zahvalne pobožnosti v spomin na konec epidemije kuge pred približno 300 leti

(4) Mons. Peter Hvalica, župnik iz Dolenjega Barnasa



Gorica — Kostanjevica, 12. oktobra 1939. Petindvajsetletnica mašništva. Zadnja vrsta od leve: Della Schiava Pietro (Pane); Boria Giovanni; Grosso Alessandro; Domenico (pre Demoni); Sequalini Antonio; Pascoli Antonio. Srednja vrsta: Sambuco Luigi; Plotzer Giuseppe; Qualizza Pietro (Abraham); Mattioni Michele; Fior Angelo; Bernardini Costantino; Gombaso Giaccogno (?); Menestra (?) Celestino. V prvi vrsti sedijo: Brajda Abele; Cernoja Pietro; Tondon (?) Aurelio; Cescutti Giuseppe; Grosso Giuseppe (Krega); CUFFOLO ANTONIO; D'Agosto Ubaldo; Zanier Giovanni.

17. februarja 1939

Ker so na naši občini le najbolj zagrizeni fašisti, niso napovedali običajne uradne zadušnice za pokojnim papežem. Zato smo šli vsi k zadušnici v Špeter.

Od ust do ust se po vsej Italiji šepeta, da so pokojnega papeža umorili fašisti, da bi preprečili uradno obsodbo fašizma. Osebni zdravnik blagopokojnega papeža je bil dr. Petacci, oče zloglasne Clarette Petacci, o kateri se govori, da je Mussolinijeva priležnica. Dr. Petacci naj bi skrajšal za nekaj ur življenje papeža z neko injekcijo, na Mussolinijevo povelje!

2. marca 1939

PIJ XII

Tudi mi smo pozdravili novega papeža Pija XII., kardinala Evgena Pacellija.

Ko so šli leta 1933 zastopniki naših duhovnikov v Rim, iskat zaščite pri Vatikanu proti preganjanju slovenskega jezika od strani fašistov, je bil kardinal Pacelli papežev državni tajnik, in slovel je kot nepristranski in pravičen človek. Škoda le, da je bil tedaj na počitnicah v Švici. Nadomestoval ga je nadškof Pizzardo, ki je sprejel delegate in se z njimi prepiral, zagovarjajoč Mussolinijevo početje glede našega jezika v cerkvi.

Med drugim jim je baje rekel: Beneški Slovenci so že 66 let pod Italijo in bi bili že davno vsi znali in govorili italijansko, ako bi njihovi duhovniki ne bili bolj slovenski nacionalisti kot katoliški in italijanski duhovniki. Obljubil je, da bo interveniral pri Mussoliniju, ampak kar gotovo brezuspešno. In res je bilo tako! Odlični prelati v Vatikanu so zagotavljali zastopnikom, da bi bilo drugače, če bi bil Pacelli doma. Spomenico, ki so jo takrat pustili Pizzardu za Svetega očeta, je najbrž šla cela v Pizzardov koš.

24. marca 1939

OROŽNIKI NA DELU

Po hišah hodi maršal (5) orožnikov iz Špetra in poizveduje o Katoliški akciji, ker baje duhovniki pri družbenih konferencah govorijo slovensko in širijo protifašistično propagando.

9. aprila 1939

ZOPET VOJSKA

V političnem podnebjju oznanjajo črni oblaki nevihto. Abesinska in španska vojna, poguba Avstrije in Češke, veliki petek Albanije: vse države se čutijo v nevarnosti, diplomatje skače-

(5) Maresciallo, poveljnik krajevne karabinjerske postaje

jo od države do države, milijoni ljudi čakajo z orožjem v rokah. Tudi pri nas izginjajo dan za dnem fantje k vojakom. Starši pa preklinjajo Mussolinija, ki ni še sit vojske.

15. aprila 1939

ROŽAR NA KVESTURI

Preč. kaplan iz Marsina je bil pozvan na zagovor na kvesturo, ker si je drznil v cerkvi javno moliti rožar (6) v slovenskem jeziku.

28. aprila 1939

DANES PA JAZ

Danes pa sem moral jaz na kvesturo. Precej sem moral čakati pred uradom, da me je poklical noter južni osel. »Buon giorno«, me je prehitelo njegovo ... veličanstvo. »Kaj pa je sedaj?«, sem mu odgovoril jezno. Ponudil mi je stolico in pritisnil na neki gumb na mizi. Pritekel je policaj. »Prinesi mi takoj mapo šte. 230«. In policaj je prinesel mojo lepo založeno mapo. Kvestor je iz nje odbral veliko polo, čital zase in podčrtaval s svinčnikom. Nato me je z jeznim pogledom premeril od glave do nog in rekel: »In tako ste zdaj začeli begati ljudstvo z alarmističnimi glasovi, z alarmistično propagando!«

»Gospod kvestor, ne razumem«.

»Poslušajte ovadbo«. In mi je prečital dolgo in smešno ovadbo, ki je gotovo ni sestavil kak maršal, ampak gotovo kak bolj napihnjen kmet. V ovadbi je bilo pisano, da sem protifašist, da dražim ljudi proti domačim hierarhom fašizma, da zabavljam čez fašizem, da širim alarmistične glasove: npr. da odvrčam ljudi od vlaganja denarja na poštno posojilnico in na banke, ker da je nevarno, da ga bo Mussolini od danes do jutri uporabil za vojsko, in tako dalje.

Podpis ovadbe je skrbno prekrival z roko, jaz pa sem že dobro spoznal, kdo jo je spisal.

Obtožba je ob zaključku zahtevala od kvestorja, naj me predlaga za konfinacijo, ker oviram delovanje fašizma po vsej dolini, češ da imam prevelik vpliv na ljudi.

»Kaj pravite na to?«

»To ovadbo sta sestavila naš politični tajnik in pa naš podestà, ki sta močno osovražena pri ljudeh. Tako ovadbo bi jaz lahko podpisal na njun račun in po preiskavi bi ju vi gotovo predlagali za konfinacijo pri višjih oblasteh, saj ljudstvo prav zaradi njiju vedno bolj sovraži fašizem. Ako vam je za resnico, gospod kvestor, ju povabite z menoj na razgovor pred vami«.

Kvestor je nekoliko premišljal, potem pa rekel: »Potete andare«. »Buon giorno« — »Buon giorno«.

Ko sem prišel domov, sem šel takoj v podestàjevo hišo. Pri njem sem dobil še političnega

tajnika. Kar brez sape sta obstala, ko sta me zagledala. Kar naravnost sem ju nervozno napadel: »Gospoda! Danes sem na kvesturi prečital vajino otročjo in smešno ovadbo, in sicer v taki italijanščini, da so se na kvesturi še miši smejale. Z vajino lažno pisarijo in smešno italijanščino sta se predstavila kvestorju kot največja osla naše občine; in kvestorju sta dala priliko, da spozna, zakaj gre vse narobe v naši občini. Pazita dobro: vidva mislita, da kopljeta jamo meni, jaz pa vaju opozarjam, da bi padla vidva vanjo, ko bi se mi ne smilila. Pazita, prosim, da mi ne bo treba prisostvovati vajinemu političnemu pogrebu!«

Gospoda sta bila tako prestrašena, da nista mogla do besede. Jaz pa je nisem čakal: zaloputnil sem vrata in odšel domov.

Nocoj sta že posredovala pri meni z nameonom, da bi me omehčala. Nisem ju hotel poslušati in sem ju prosil, naj se pobereta iz moje hiše, ako nimata drugih opravil.

STAROSLOVENSKI MISAL V ŠPETRU

V špetrskem župnem arhivu sem ugledal star »missale«. Prepisal sem prvo stran dobesedno: »Missale Romanum Slavonico idiomate, iussu S.S.D.D. Urbani VIII editum Typis et impressis S. Congregationis de Propaganda Fide - Romae - anno 1741. (7)

K temu misalu je dodana priloga z mašo na čast svetemu Simonu preroku z napisom: »Priloga misalu iz leta 1741 - župa S. Pietro degli Slavi«.

Misal je iste oblike in velikosti kot misali naših cerkvà, s kožnato obvezo. Je latinskega obreda v staroslovenskem jeziku z glagoliškimi črkami. Priloga pa je sicer v slovenskem jeziku, a z latinskimi črkami.

Kako je prišel v Špeter ta misal?

Dokazano je, da so v srednjem veku in vse do okoli leta 1800, ko ni bilo še dovolj domačih duhovnikov, služili v Benečiji, tudi med terskimi Slovenci, duhovniki iz Istre in Dalmacije. Mogoče so ti bili glagoljaši in so vršili vse obrede v slovenskem jeziku. Gotovo so zato do fašistovske prepovedi leta 1933 opravljali — razen strogo liturgičnih obredov — vse druge službe božje in molitve v slovenskem jeziku, v taki meri, kot to še v Sloveniji ni bilo dovoljeno. Takoj po latinskem se je bral pri maši še slovenski evangelij. Na oljčno nedeljo so slovesno peli slovenski »Passio«. Pri obhajanju vernikov je duhovnik izgovarjal trikrat »Gospod, nisem vreden ...«, pri krstu so bila vsa vprašanja in vsi odgovori v slovenskem jeziku in tako dalje. Večkrat so videnski nadškofje poskusili to prepovedati, a duhovniki so do zadnjega ohranili stare navade. A-

(7) Več o tem glej Angelo Cracina, »Gli Slavi della Val Natisone«, Del Bianco - Udine, 1978

LOŠČAK, le v poit. zapisih LOSZACH v občini Sovodnje ob Aborni in Cedadu ter LUSZACH v občini Grmak, po prebivališču z narečnim formantom *-ščak* knjižno *-šček*) iz sst. *lóg* ali iz kakega enakoglasnega tpn. Missio 1602 *Michael losag* v Grmku. ZSSP: *Loščak* v GO.

LOSZACH, gl. *Loščak*

LOVIŠČEK, v ti obliki v Gorici in Capriva del Friuli, v zapisu LOVISCIG v Gorici; ZSSP: *Lovišček*: GO, Tolmin, LJ, *Loviščak*: Postojna. Epicenter je očitno na zahodu, verjetno na Goriškem ali rajši — zaradi zapisa s formantom *-ščak* — v Brdih ali Nadiži. Bajec (Besedotvorje sl. jezika I, str. 115) definira sst. *lovišče* novoknjižno besedo; je ta priimek možen kot deverbativ iz *loviti*? Verjetneje: nejasnega izvora in pomena.

LOVO, endemičen priimek v Zavarhu, Uzeuntu in Tipani; verjetno so s to ven. obliko (fr. se glasi *lôf*) nekoč zapisovali slov. zoonomastični priimek *Vouk*, *Vuk* na Terskem območju. V Furlaniji je ta priimek popolnoma odsoten. Prim. *Volk*.

LOVREČIČ, patr. s formantom *-čič* iz hpk. *Lovre* k hgn. *Laurentius*; v ti obliki v Gradiški. Prim. *Laurenčič*, *Laurentič*, *Lauretič*, *Lovrinič*, *Lovrovič*, *Lovrinovič*.

LOVRINIČ, patr. s formantom *-ič* iz atn. *Lovrin*, izpeljan s formantom *-in* iz hpk. *Lovre* k hgn. *Laurentius*; v poit. zapisu LOVRINICH v Staranzanu pri Tržiču; Pizzagalli navaja LOVRINICH ob poit. LAURINI za Tržič. Prim. *Lovrečič* ipd.

LOVROVIČ, patr. s formantom *-ič* iz prid. na *-ov*, izpeljanega iz hpk. *Lovr-* k hgn. *Laurentius*; v poit. zapisu LOVROVICH v Cervignanu, Krminu, Gradiški in Vidnu. Prim. *Lovrečič* ipd.

LOVRINOVIČ, navaja ga Pizzagalli v poit. zapisu LOVRINOVICH ob poit. obliki LAURINI za Tržič; ZSSP: Konjice. Prim. *Lovrečič* ipd.

LOZER, osamljen primer v Arta Terme (Karnija), tudi LOZZER v Pordenunu in Zoppoli (PN) ter LOSERI, osamljen primer v Avianu (PN), morebiti v zvezi z ZSSP: *Ložar*, *Ložer*. KOS 1485 *Löser*, župan, kmet v Ubeljškem.

LOZIČ, Missio 1601 *Clemen di losigh* v Matajurju: v opombi opozarja Cracina, da je ta zapis identificirati s tpn. *Lozac*, it. *Lozaz*, pri Sovodnjah ob Aborni. ZSSP: LJ. S formantom *-ič* smo v tem primeru dobili oznako porekla.

LUBIANA, osamljen primer v Tržiču, verjetno po poreklu iz Ljubljane (prim. P. Merku, O slovenskem terskem narečju, v: Slavistična revija 1980, str. 170); priimek je pogosten tudi v Istri in ga je moč razlagati tudi iz drugih sorodnih tpn. (prim. F. Bezljaj, SVI I,351).

LUCCHESI, LUCHESICH, gl. *Lukežič*

LUCIGRAJ, le v Gorici, ZSSP: — . Temno.

LUKAN, star atn. iz hgn. *Lucas* s formantom *-an*; Missio 1599 *lucan cameraro* od Sv. Silvestra pri Sv. Lenartu, *Luca cognominato Lucan di Picon* na Stari gori. KOS 1498 *Steffann Lucann*, *Ybann Lucan* v Košani. Prim. *Lukežič* in *Lukšič*.

LUKEŽIČ, patr. s formantom *-ič* iz atn. *Lukež*/*Lukeš* k hgn. *Lucas*. Pizzagalli navaja pisne oblike LUCHESICH, LUCKESICH ob poit. LUCCHESI za Tržič. KOS 1498 *Steffann Lucaschutsch* v Košani, 1523 *Jacob* in *Laure Lucasicz* Bratusnicitz v Števerjanu.

LUKŠIČ, morebiti je tako brati LUCHSICH, ki ga Pizzagalli navaja za Tržič.

LUPNICH, navaja ga Pizzagalli ob poit. LUPINI za Staranzano; ZSSP: — ; temno.

LUSZACH, gl. *Loščak*.

LUŠIČ (?), navaja ga Pizzagalli v poit. zapisu LUSCICH ob poit. LUSSI za Tržič. ZSSP: LJ. Temno.

M

MACARINI, gl. *Makorič*.

MACCARI, gl. *Macor*

MACOR, fr. priimek oz hgn. (*Macôr* iz Ermacora), ki ga nosijo tudi Slovenci (ZSSP: *Makor* v LJ in okolici). Pizzagalli ga navaja v Gradežu in S. Canzian d'Isonzo ob poit. MACCARI. Prim. *Makorič*, *Mohorovič*.

MACORIG, MACORIGH, MACORINI, gl. *Makorič*.

MACOVAZ, MACOVEZ, MACOVIC, gl. *Makovec*

MACUS, MACUZ, MACUZI, gl. *Makuc*

MAČEK, osamljen primer v ponem. MATSCHEK v Vidnu, zoon., zelo razširjen po ZSSP. (Toda prim. F. Bezljaj, SVI II, 5-6)

MADOTTO, v Reziji, posebno v Osojah, in v Beli peči pri Trbižu, ZSSP: Il. Bistrica. NP *modòt*, rabljen posebno v Karniji, je sinonim za *sensâr*, «ma specialmente mediatore di matrimoni».

MADRASSI, poit. oblika narečnega zoon. *madràs* (módras), pogosten v Benečiji in Reziji, Pušji vesi in Vidnu. ZSSP: — .

MADRIC, pogosten v Gorici v poit. zapisu MADRIZ, morda po poreklu iz Modreja pri Tolminu (akanjel); ZSSP: *Madric* v GO, *Madriz* v GO in Postojni.

MADRUSI, v Reziji, ZSSP: — ; temno.

MAGAINA, osamljen primer v tem zapisu v Lignan Sabbiadoro, (ZSSP: v tem zapisu v GO, sicer pogosten predvsem na Primorskem v zapisih *Magajna*, *Magajne*, *Maganja*); temno, morebiti ven. izvora. KOS 1498 *Petter Mageyna* v Grobišču.

MAGLION, le Missio 1602 *Juan maglion* in *culau maglion* v Arbeču, očitno it. izvora, morda v zvezi s priimkom MAION v Paluzzi, temno.

MAHNIČ, pogosten v ZSSP, tu le v Števerjanu in Pordenunu; patr. s formantom *-ič* iz hpk. *Mach* po hgn. Matthias (SVI II,7). KOS 1498 *Vallent Machnicz* v Vremah, *Vrbán Machnicz* v Narinu, *Steffan Machnicz* v Vremah, *Vrbán Machnicz* v Narinu, *Steffan Machnitsch*, *Machnutsch* v Mali Pristavi, *Crisman Machnucz* in *Thomas Machnucz* v Vremah. Prim. *Marvin*, *Matelič*, *Matešič*, *Matevčič*, *Matevšič*, *Matkovič*, *Matic*.

MAICANO, MAICHEN, gl. *Majhen*

MAIZEN, gl. *Majcen*

MAIZINGER, iz hpk. osnove *Menc-* po hgn. *Dominicus* z nem. patr. formantom *-inger*, tu le v Kanalski dolini (Ukve, Trbiž); ZSSP pozna le *Mencinger*. Prim. *Domenič*, ipd.

MAJCEN, po nizki postavi. Pizzagalli ga navaja v poit. zapisu MAIZEN in poit. MAZZENI za Tržič. Prim. tpn. *Majcni* pri Sežani in priimek *Majhen*.

MAJHEN, po postavi, le v zapisu MAICHEN v Tržiču in MAICANO v Vidnu. Prim. *Majcen*.

MAKAROVIČ, patr. s formantom *-ič* iz prid. osnove na *-ov* po grškem hgn. *Makarios* (= blažen). Tu le v Gorici; balkanskega porekla.

MAKORIČ, patr. s formantom *-ič* iz fr. atn. *Macôr*; v zapisu MACORIG izredno pogosten v Benečiji in fr. krajih ob vznožju benečanskih gora (Čedad, Corno di Rosazzo, Premariacco, Prepotto, Manzano, Pavia, Pradamano, Remanzacco, S. Giovanni al Natisone, Fojda, Viden), v zapisu MACORIGH le v Furlaniji (Čedad, Neme, Tavagnacco, Viden, Lignano Sabbiadoro), v poit. MACORINI v S. Canzian d'Isonzo in MACARINI v Staranzanu. KOS 1494 *Martin Mahoritz* v Devinu, 1498 *Clement Macharutsch* v Rakeku; Missio 1602 *Matia Macorigh* v Hostnem. Prim. *Macor*, *Mohorovič*.

MAKOVEC, v ti obliki v Gorici, tam tudi v delno poit. grafiji MAKOVEZ, v poit. grafiji MACOVEZ v Mianu, z narečno pripono *-ac* MACOVAZ v Tržiču in Pordenunu, z arhaično pripono *-ic* MACOVIC v Vidnu; ZSSP *Makovec* pogosten, *Makovic* in *Makovič* redka. Menda iz atn. baze *Mak-* (F. Bezljaj, SVI II,6). Prim. tpn. *Mákovci* v Vipavskem Križu in *Makuc*.

MAKUC, izredno pogosten v Gorici tudi v zapisih MAKUZ in MACUZ, slednji tudi v Števerjanu, v poit. MACUZZI v Gorici, Pizzagalli navaja MAKUTZ ob poit. MARCUZZI za Ronke. Menda iz atn. baze *Mak-* in v tesnem sorodstvu s prejšnjim.

MALALAN, endemičen kraški priimek (ZSSP: Sežana, LJ), tu le v Gorici. Temno.

MALCHIGNA, gl. *Mauchigna*

MALIČ, v Gorici, Sovodnjah ob Soči in Ronkah, utegne biti star nespremenjen atn. (prim. SVI II,10). KOS 1377 *Malič* v Modrejcih, drugi v Kojci ali Karččinah, 1498 *Marin Malutsch* v Petelinjem.

MALIGOJ, edinstveni primer v Števerjanu, sestavljeni star atn. z *-goj* iz gl. gojiti v drugem delu (ESSJ I, 156), v prvem delu ali atn. *Malik* (SVI II,10) ali prid. *mali?*

MALOK, osamljen primer v Latisani. Temno.

MANDIČ, metr. s formantom *-ič* iz hgn. *Magdalena*. Tu le v poit. zapisu MANDICH v Tržiču, verjetno hrv. porekla.

MANIČ, poklicno ime s formantom *-ič* iz gl. *méti*, *má-nem*, kdor mane proso. V zapisu MANIG v Špetru in Vidnu. ZSSP: LJ, MB.

MANKIČ, patr. ali metr. s formantom *-ič* iz kakega hpk., morda iz *Magdalene*. V zapisu MANCHIG v Sovodnjah v dolini Aborne. ZSSP: — .

MANZINI, pogosten v Ščigljih v občini Podbonesec; je morebiti star prevod priimka *Volarič*, ki je pogosten na Kobariškem in pomeni: po poreklu iz Volarij.

MARAČIČ, izpričuje ga Pizzagalli v zapisu MARACICH in poit. MARASSI za Tržič; patr. s formantom *-čič* iz atn. *Maraž*, gl. dalje tam.

MARAŠIČ, osamljen v Tržiču, patr. s formantom *-(š)ič* iz atn. *Maraž*, gl. dalje tam.

MARASSI, gl. *Maračič*, *Maraž*

MARAŽ, endemičen v Števerjanu, sicer še v Gorici, v poit. MARASSI v Števerjanu. Temno. ZSSP: *Maraž* v GO, Tolminu, Il. Bistrici, LJ in Slovenskem Gradcu, *Maraz* v GO in Sežani, *Maraš* v GO, KR in Dravogradu, *Maras* v Postojni, LJ in CE. Prim. tpn. *Maražovo brdo* na Pečinah pri Tolminu. Prim. *Maračič*, *Marašič*.

MARCHESI, MARCHESICH, gl. *Markežič*

MARCHI, gl. *Markič*, *Markočič*

MARCHIG, gl. *Markič*

MARCHIOL, endemičen v Mužcu in Teru, je fr. atn. iz hgn. *Hermagoras*.

MARCOCIC, gl. *Markočič*

MARCOLIN, MARCOLINO, gl. *Markolin*

MARCOSIG, gl. *Markošič*

MARCOVIG, gl. *Markovič*

MARCUZZI, gl. *Makuc*

MARCEGLIA, osamljen primer v Podbonescu, temno, morebiti v zvezi s KOS 1498 *Ambros Marcellai* v Kočah?

MAREGA, v Števerjanu, ZSSP: GO, Tolmin, LJ, *Marege* in *Maregu* v GO, kaže z ven. formantom *-ega*, da ni slov. porekla.

MARGUTTI, v Garmku, verjetno fr. izvora. ZSSP: — .

MARINAC, osamljen primer v poit. grafiji MARINAZ v Tržiču, ZSSP: Sežana, Il. Bistrica, LJ; patr. s formantom *-ac* (narečno *-ac*) iz hgn. *Marinus*. Prim. tpn. *Marinčev dol* pri Vrhniki in *Marinčič*, *Marinič*, *Marinšič* in *Marinovič*.

MARINČIČ, tu le v Gorici, patr. s formantom *-čič* iz hgn. *Marinus*. KOS 1498 *Petter Marintschutz* v Rakeku. Prim. *Marinac* ipd.

MARINIČ, patr. s formantom *-ič* iz hgn. *Marinus*; v zapisu MARINIG v Nadiških dolinah (Gor. Mersa, Prapotno), Čedadu, Vidnu in okolici, Fagagni, Lesi, Bagarii Arsi, Caminu ob Tilmentu-Gorizzu, Muzzani del Turgnano pri Cervignanu; v zapisu MARINIGH v Čedadu, Tržiču in Vidnu. KOS 1498 *Welkho Marinicz* v Mali Pristavi; Missio 1599 *Bastian Marinich* na Stari gori. Prim. *Marinac* ipd.

MARINŠIČ, patr. s formantom *-šič* iz hgn. *Marinus*, navaja ga Pizzagalli za Tržič v zapisu MARINSIG ob poit. MARINSI. Prim. *Marinac* ipd.

MARINOVIČ, patr. s formantom *-ič* iz pridevniške osnove na *-ov* po hgn. *Marinus*; tu v zapisu MARINOVICH le v Tržiču; verjetno hrv. porekla (ZSSP: *Marinovič* in *Marinovič* v Il. Bistrici.) Prim. *Marinac* ipd.

MARKEŽIČ, patr. s formantom *-ič* iz atn. *Markež* po hgn. *Marcus*. Navaja ga Pizzagalli za Tržič v zapisu MARCHESICH ob poit. MARCHESI. Prim. *Markič*, *Markočič*, *Markošič*, *Markovič*.

MARKIČ, patr. s formantom *-ič* iz hgn. *Marcus*, le v pisni obliki MARCHIG v Sevcu v dolini Kozice, v Srednjem v dolini Arbeča, v Sovodnjah ob Aborni, v Vidnu. Prim. tpn. *Markiči* v Seniškem bregu pri Avčah in v Ukanjah pri Kanalu ter priimke *Markežič* ipd. Pizagallo navaja MARCHIC ob poit. MARCHI za Tržič.

MARKOČIČ, v ti obliki v Gorici in Števerjanu, v poit. zapisu MARCOCIC in MARCOZIG na Goriškem, patr. s formantom -čič iz hgn. Marcus. Pizzagalli navaja MARKOCIC ob poit. MARCHI za Tržič. Prim. *Markežič* ipd.

MARKOLIN, Missio 1599 *Anderli Marcolin* na Stari gori, *Marcolino* v Jagnjedu, 1600 *Lorenzo Marcolino* v Špetru, ven. pomanjševalna oblika iz hgn. Marcus. Prim. tpn. *Markolini*, it. *Marcolino*, pri Sv. Lenartu.

MARKOŠIČ, le v pisni obliki MARCOSIG na Goriškem, patr. s formantom -šič iz hgn. Marcus. Prim. *Markežič* ipd.

MARKOVIČ, v ti obliki v Gorici, v poit. grafiji MARCOVIG v Terzu pri Ogleju, patr. s formantom -ič iz pridevniške osnove na -ov po hgn. Marcus. KOS 1498 *Ambros Marcobicz* v Drskovčah in *Jacob Markowitzsch* v Zagorju. Prim. *Markežič* ipd.

MARNICH, le v tem zapisu v Vidnu in Lestizzi, ZSSP: —; temno.

MARSEU, priimek omenja nepodpisani avtor članka »Rodbinska imena v Beneški Sloveniji« v KGMD, 1956 in dodaja tudi slovenski zapis MRŠEV (občina Podbosesec); sicer osamljen primer v Čedadu. Rajši kakor razlagati ga iz gl. *mršiti* = jesti meso v postnem času, ali iz prid. *mršav* ali iz sst. *mrše*, se mi zdi verjetnejša zveza s hpk. (atn.?) *Marsa* preko -el(j) > u, gl. dalje pod *Maršič*.

MARŠIČ, le v poit. grafiji MARSICH v Vidnu, pogosten v ZSSP. Izvajam ga iz hpk. ali atn. *Marsa*, prim. KOS 1377 *Marsa* v Cerknem in v Idrskem, ali *Marse*, prim. KOS ok. 1200 *Marse* v Batujah in v Solkanu, ali iz hpk. *Marsa* iz hgn. Maria. Patr. ali metr. s formantom -ič. KOS 1498 *Caspar Marschutsch* v Ubeljskem, 1499 *Steffan Martschicz* v Vrhpolju. Prim. tudi tpn. *Maršiči* pri Sočergi.

MARTELANC, zelo pogosten v ZSSP, pogosten tudi v Barkovljah pri Trstu; MARTELLANI, ki je pogosten v Gorici, utegne biti izvorni it. priimek ali poit. *Martelanc*. Iz it. *Martellani*: po poklicu (kdor rabi kladivo) ali iz hgn. Martinus, Marta (prim. E. De Felice, Dizionario dei cognomi italiani, MI 1978); posl. s formantom -ə(j)c.

MARTINC, pomanjševalnica ali patr. s formantom -ə(j)c iz hgn. Martinus, tu le v grafiji MARTINZ v Kanalski dolini. Prim. *Martinčič*, *Martinič*.

MARTINČIČ, patr. s formantom -čič iz hgn. Martinus; le v pisnih oblikah MARTINCIC (Čedad), MARTINCICH (Tržič: tu navaja Pizzagalli to obliko priimka ob poit. MARTINI), MARTINCIG (Viden) in MARTINCIGH (Viden, Castions di Strada). KOS 1498 *Martitzsch* v Ubeljskem, 1523 *Rueprecht Martinzitsch* v Ravnici. Prim. *Martinc* ipd.

MARTINI, gl. *Martinčič*, morda tudi *Martinič*

MARTINIČ, patr. s formantom -ič iz hgn. Martinus; razširjen po Benečiji v pisnih oblikah MARTINIG (Špeter, Sv. Lenart, Sovodnje ob Aborni, Čedad, Viden, Tržič) in MARTINIGH (Tržič), morda spada sem tudi poit. MARTINI (S. Giovanni al Natisone). KOS ok. 1240 *Martincz* na Bili, 1498 *Martincez* v Šembijah, *Martincez* v Kočah in v Vipavi, 1499 enako v Gradišču.

MARTINUČ, osamljen v Gorici ob it. zapisu MARTINUZ, ZSSP: GO, Tolmin, Postojna, Radovljica, LJ, iz hgn. Martinus z redkejšim formantom -uč. Prim. tpn. *Martinúči* pri Renčah.

MARTISSA, le v Gorici, ZSSP: —, je videti patr. s formantom -iša (prim. *Legiša*) iz kakega hgn. (Martinus?). Utegne biti prav tako slov. kakor hrv. porekla.

MARUSSI, gl. *Marušič*

MARUŠIČ, metr. iz hrv. hpk. *Maruša* iz hgn. Maria, prim. tpn. *Marušiči* v Istri, močno razširjen priimek na Goriškem, tu v poit. grafiji MARUSSIG (Ahten, Cervignano d/F; Gio. Maria Marussig 1641-1712 v Gorici), MARUSIG (Tržič, Ronke), MARUSSIGH (Viden), MARUSIC (Goriška), MARUSSIC (Staranzano) in poit. MARUSSI (Goriška); Pizzagalli navaja MARUSIG v Turriacu in MARUSSIG v Ronkah ob poit. MARUSSI. Prim. še tpn. *Marušičev konec* v Opatjem Selu.

MARVIN, tu le v Gorici, menda iz *Mavrin*, pogosten v ZSSP, iz hgn. Matthaïos (Koštial, DS 1904, str. 626). Prim. *Mahnich* ipd.

MAŠERA, istovetno z enakoglasnim tpn. na Matajurju (it. in fr. *Masseris*), v poit. MASSERA v domačem kraju, Gorici, Trstu (ZSSP: Tolmin, LJ, MB, Šmarje, Konjice) in MASERA v Roveretu in Piano (PN). Missio 1602 *Antonio Massera* v Arbeču.

MATCOVICH, gl. *Matkovič*

MATELIČ, patr. s formantom -ič iz hgn. Matthaïos; zelo razširjen po vseh Nadiških dolinah v zapisu MATTE-LIG, v Vidnu in Lignanu Sabbiadoro; v Vidnu tudi MATTELIGH, v Tavorjani MATELICH, v Ahtnu MATIELIG. Missio 1599 *Juan mateligh* pri Sv. Lenartu, 1602 *Biasio Mataligh de Jainich* na Stari gori, *Stefan Mataliz* v Gor. Tarbiju. Prim. *Mahnich* ipd. Prim. tpn. *Mateliči* v Pregari.

MATEŠIČ, patr. s formantom -šič iz hpk. *Máte* po hgn. Matthaïos; v ti obliki v Gorici, sicer še v pisnih variantah MATESICH in MATTESSICH (Gradež, Staranzano) in MATESIG (Gorica). Prim. *Mahnich* ipd.

MATEVČIČ, patr. s formantom -čič iz prid. osnove na -ev k hpk. *Máte* iz hgn. Matthaïos. Le v zapisu MATEUCIG v Dreki in Forni di Sotto. Missio 1602 *Matia mateuzich* in *Marin Mateucigh* v Gor. Tarbiju. Prim. *Mahnich* ipd.

MATEVŠIČ, patr. s formantom -šič, gl. dalje *Matevčič*. Le v zapisu MATTEUSIC v Gorici. KOS 1499 *Tonich Matheusitsch* v Zemoni. Prim. *Mahnich* ipd.

MATKOVIČ, patr. s formantom -ič iz prid. osnove na -ov k hpk. *Mátko* iz hgn. Matthaïos. Tu le v poit. zapisu MATCOVICH v Tržiču in okolici, verjetno hrv. porekla. Prim. *Mahnich* ipd.

MATSCHEK, gl. *Maček*

MAUCHIGNA, v ti obliki v Tržiču in okolici (Staranzano, Ronke, Turriaco), Pizzagalli ga navaja ob poit. MALCHIGNA za Staranzano, ZSSP: —. Verjetno v zvezi s tpn. *Mávhinje* ali naravnost iz atn. **Malechu* k *Malu** (SVI, II,10).

MAULE, v Tržiču in Roveretu in Piano (PN), ZSSP: —, temno; prim. geslo *Maveljščica* v SVI II,13, kjer Bez-laj suponira posestniško ime in citira slov. apelativ *mavel*, *mavelček*, *maveljšček* = *Boletus subtomentosus*, tudi *Polyporus pes caprae*, kar je po njem verjetno kalk po nem. *Ziegenlippe* (dial. *mavel* »gobec«). Toda, dodaja Bez-laj, to pride za razlago komaj v pošteev.

MAVICA, osamljen primer v Vidnu, ZSSP: —. Morebiti v zvezi s priimkom *Mavha*, (ZSSP: Kamnik), *Mavko* (Logatec, LJ): hipoteza z veliko rezervo. Temno.

MAVRENČIČ, patr. s formantom -čič iz hgn. Maurus preko slov. atn. **Mavrén*. Priimek je izpričan na Goriškem v naslednjih pisnih variantah: MAURENCIC in MAURENCIG (Gorica), MAURENCICH (Krmín) in v poit. MAURENI (Gorica). ZSSP pozna *Maurenčič*. Prim. *Mavrič*, *Mavrovič*.

- MAVRIC, patr. s formantom -ič iz hgn. Maurus. V ti obliki v Gorici in Krminu, drugje v pisnih variantah MAURICH (Tržič, Viden, Porcia, PN), MAURIG (Spetter, Krmin, S. Giovanni al Natisone, Codroipo), MAURIGH (Pasian di Prato). KOS 1498 *Marin in Vrbani Mauritsch* v Šembijah. Prim. tpn. *Mavriči* v Tujlakah pri Sočergi in priimka *Mavrenčič, Maurovič*.
- MAVROVIČ, patr. s formantom -ič preko prid. oblike na -ov iz hgn. Maurus. V zapisu MAUROVICH v Tržiču in Vidnu. Prim. *Mavrenčič, Mavrič*.
- MAZARAK, osamljen primer v Vitu d'Assio, UD: beneška narečna oblika (*macarāk*) zoon. močerad. KOS ok. 1200 *Mascercass* v Solkanu.
- MAZZENI, gl. *Majcen*
- MAŽGON, le v Gorici, ZSSP: Tolmin, Idrija, LJ, *Mazgon*: Idrija, LJ, Krško, Dravograd, *Mašgon*: Tolmin; temno.
- MEDERČIČ, le v zapisu MEDERCIGH v Čedadu in Vidnu, ZSSP: —, temno.
- MEDVED, v občini Dreka, zoon. Prim. *Medveš, Medvešček, Mesvet*.
- MEDVEŠ, istoveten s prejšnjim, morebiti po gorenjski (?) narečni izreki (ZSSP: GO, Tolmin, LJ), razširjen v zapisu MEDVES v Nadiških dolinah, Čedadu, Gorici, Vidnu in okolici. Prim. *Medved* ipd.
- MEDVEŠČEK, po prebivališču v bližini medvedov s formantom -šček; na Goriškem. V zapisu MEDVESZIG v občini Prapотно. Prim. *Medved* ipd.
- MESVET, Rottolo 1774, v ženski obliki MESUETTA, v Sedilah. Istoveten s priimkom *Medved* po gorenjski (?) narečni izreki. Prim. *Medved* ipd.
- MELINC, verjetno endemičen beneški priimek, le v Vidnu, ZSSP: Tolmin, GO, LJ; po prebivališču, *melina* = grušč, usad. Prim. *Melingh, Melinjak*.
- MELINGH, Missio 1602 *Urban melinigh, melingh* v Gor. Tarbiju, ZSSP: *Melinek* (GO), *Meling* (GO), *Melink* (GO, Postojna, Kočevje), verjetno podobnega izvora kot prejšnji; spričo številnih zapisov se mi ne zdi lahko rekonstruirati prvotno izvirno obliko. Prim. tudi *Melinjak*.
- MELINJAK, endemičen beneški priimek, izpričan l. 1784 v Nadiških dolinah. ZSSP: —. Prim. *Melinc, Melingh*.
- MELISSA, endemičen beneški priimek, v Podbonescu, Prosnidu in Guminu. Temno. Prim. morda *Melsa*.
- MELSA, Missio 1601 *Anzil Melsa* v Briščah. Morda v zvezi s prejšnjim.
- MENIČ, patr. s formantom -ič morda iz hpk. *Men-* k hgn. Dominicus; tu le v zapisu MENIG v občini Špetter, ZSSP: Tolmin, Krško. Ni izključeno, da je fr. priimek MENIS (Gorjani) le prilagoditev tega sl. priimka. Prim. *Domenič, Domenis, Dominičič, Majzinger*.
- MENIS, gl. *Menič*
- MERKUŽA, v zapisu MERKUZA v Gorici in Travesiu pri Vidnu, poit. MERCUSA v Gorici; Plet. razlaga prid. *mrkūžav, makūžav, kūžav* = in Wachstum zurückgeblieben, schwächlich, to je šibek, zaostal v razvoju; lahko označuje tudi mrkega človeka s slabšalnim formantom -uža. ZSSP: *Markuza, Markuža, Markuže* v Sežani.
- MERSICH, osamljen v Zagradcu ob Soči, ZSSP: *Meršič* v Konjicah, *Mršič* v GO; iz sst. (atn.?) *mrha?*
- MERUS, le Missio 1600 *lucas merus* v Špetru; nejasno.
- MERVCICH, gl. *Mrvčič*
- MERVIC, MERVIG, gl. *Mrvič*
- MESCHNIK, gl. *Mešnik*
- MEŠNIK, apelativ po dostojanstvu (knjižno *mášnik*) v koroški ali štajerski narečni obliki, tu le v ponem. zapisu MESCHNIK na Trbižu in v Pordenunu. ZSSP: Šmarje, Dravograd, Gornji Grad.
- METLIKA, istovetno z enakoglasnim tpn. Le v Čedadu.
- MICALICH, gl. *Mihalič*
- MICEL, MICELI, MICELLI, MICEU, gl. *Mičeu*
- MICHEL (?), MICIELI, gl. *Mičeu*
- MICHELAZZI, gl. *Miklavšič*
- MICHELIZZA, gl. *Mihelič*
- MICLAUCICH, gl. *Miklavčič*
- MICLAUSIG, gl. *Miklavšič*
- MICOTTIS, endemičen priimek v istoimenskem kraju, tako v fr. in it., slov. *Sedlišča* ali *Mékota* pri Bardu v Terski dolini. Poleg Terske doline še v Fojdi, S. Giovanni al Natisone in Vidnu. LCI, LML I in Rottolo 1772: *Micotis, Micottis, Micotis*.
- MICEU, zelo razširjen na vsem slov. zahodu v raznih pisnih variantah in poit. zapisih, iz hgn. Michael. Prehod -l > -u je slovenski, na zahodu je bil izvršen pred koncem 15. stol., za osnovo lahko suponiramo fr. obliko *Micèl*. V zapisu MICEU v Tržiču in Marianu del Friuli (Pizzagalli navaja MICEU ob poit. MICEL za Tržič); verjetno spada sem poit. zapis MICELI v Tržiču in Gradežu, gotovo MICELLI v Režiji (Bila) z možnostjo migracije v kraje, kjer ta priimek danes živi: Viden in okolica, Gradež. Tudi zapis MICIELI v Špetru je verjetno poit. oblika tega ali sorodnega slov. priimka, morebiti *Mihelič*. ZSSP pozna MICELI in MICELLI v Radovljici in na Jesenicah. Prim. *Mihalič, Mihalj, Mihelič, Mihič, Mišič, Mišmaš, Mišou*.
- MIERAZ, MIERIZ, le Missio 1602 *Macor Mieraz* in Antonio *mieriz* v Ofijanu; nejasno.
- MIHALIČ, patr. s formantom -ič iz hgn. Michael, tu le v zapisu MIHALICH (Gorica) in MICALICH (Viden). Prim. *Mičeu* ipd.
- MIHALJ iz hgn. Michael, le v Gorici; ZSSP: Sežana, LJ, Krško. Prim. tpn. *Mihélji* na Brjah in priimke *Mičeu* ipd.
- MIHELIČ ali MIKELIČ, patr. s formantom -ič iz hgn. Michael, endemičen v Karnajski dolini (posebno v Plešiščih in Viškorši) z nenavadnim naglasom *Mihélič* (prim. tudi tpn. *Mikélič*, zaselek v Bregu v Terski dolini) proti splošnoсловskemu naglasu *Mihelič* (prim. F. Jakopin, Vprašanje naglaševanja slov. priimkov, Onomastica Jugoslavica 6, ZG 1976, 217-240). V Karnajski dolini in Furlaniji (Sedila, Viden, Magnano in Riviera, Chiopris-Viscone, Lignano Sabbiadoro) danes le v poit. MICHELIZZA, edinstven zapis MIKELIC v Bibioneju. 1523 *Francisco q(uondam) Bernardini Michilizae cognominato Sclapamaze camerario fraternitatis Sanctorum Rochi et Sebastiani in Malisana* (U. Pellis, Da un «Index instrumentorum» di Casa Strassoldo, v: Rivista della Società Filologica Friulana III, 194-201.)
- MIHIČ, patr. s formantom -ič iz hpk. *Miha* k hgn. Michael; le v zapisu MIHICH v Gorici. Prim. *Mičeu* ipd.
- MIKELIC, gl. *Mihelič*

pelirali so na Rim in Rim je vselej odgovarjal, naj se spoštujejo stare navade. Fašisti so jih prepovedali, laški duhovniki pa so zbrisali vsako sled o slovenski službi božji. Kak slovenski duhovnik pa se tu pa tam še drži starih navad.

V istem župnijskem arhivu se hrani tudi Vocabolario illirico-latino patra Joahima Studi (minorita), Ragusa (Dubrovnik) 1810, v dveh zvezkih.

6. junija 1939

V KRED

S sosedom sva napravila izlet čez staro mejo v Kobarid. Ker so nam gori povedali, da imajo v Kredu novega vikarja, sva na povratku krenila v Kred z namenom, da povohava, ali bodo mogoči dobri odnošaji z Benečani. Je neki bolj gosposki Kogoj tam od Gorice, ki se je izkazal nekako rezerviran do naju. Nima primere s pokojnim Aljančičem.

14. junija 1939

NA GORIŠKO

Zvabili smo laškega prijatelja, da nas pelje z avtom na izlet v Gorico. Vstopili smo v stolnico, prav ko je pridigal škof Fogar, sicer konfiniran v Rimu. Prav radi smo ga poslušali, ker nam je simpatičen, ker je tudi on postal žrtev fašizma. Kosili smo pri Grusovinu. Po kosilu čez Kanal v Kobarid, kjer smo večerjali. Nad Kanalom smo si natančno ogledali vse naprave nove električne centrale.

Seveda bi nam taki izleti povzročili veliko nepriliko in povabil na kvesturo, ako bi ne imeli s seboj laškega prijatelja, ki nam poleg tega, da nas je kot reveže vozil gratis, služi tudi za »salvagente« (8) pred policijo.

22. junija 1939

KAVE NI VEČ

Tudi kava, ki je edini luksuz za nas proletarce, je postala žrtev Mussolinijeve gospodarske politike. Vse videnske prodajalne sem preiskal, da sem je našel 100 gramov, za dobroto, na črni borzi.

27. junija 1939

SLOVENSKI KANONIK

Preč. Jožef Gorenščak je danes postal kanonik čedajskega kapitlja. Bil je več let župnik v Sv. Lenartu in je trdovraten Slovenec. Seveda so ga promovirali za kanonika samo zato, da ... očistijo Sv. Lenart.

9. julija 1939

JEZIKOSLOVEC FRANCE BEZLAJ V BENEČIJI

Par dni je bil gost pri meni prof. France Bezljaj, ki je menda po nalogu prof. Ramovša pre-

hodil od vasi do vasi Rezijo in vso Benečijo. Nabiral je narodno blago oziroma posnemal na aparatu razne govorce beneških vasi. Vprašal sem ga, kako je mogel prehoditi naše vasi s takim kovčkom in vršiti javne posnetke, ne da bi ga aretirali, zlasti zdaj, ko so nastanjeni vojaki po vseh glavnih vaseh. Odgovoril mi je, da se je bil oglasil v Vidnu pri mons. Trinku, ki ga je poslal s priporočilom na »Società filologica friulana«. Ta je poskrbela, da je mogel Bezljaj nemoteno doseči svoj namen, kot da bi delal po nalogu Filologice.

Prof. Bezljaj se ni mogel načuditi lepoti naše Benečije in gostoljubnosti naših ljudi. Rekel je, da bo prišel vsako leto o počitnicah v Benečijo, kjer je še neizmerno materiala za njegove študije. V Reziji si je že najel stanovanje ter bo prišel na letovišče z vso družino. Na svojem potovanju si je pridobil mnogo prijateljev in mi vedno govori o njih. Kramljala sva ure in ure. Študiral je v Pragi, kjer se je tudi oženil. Njegov tast, ki sedaj stanuje v Beogradu, finansira njegova potovanja. Iz Tera je prinesel pesem o ondotnem narečju, ki mu jo je izročil neki Negro.(9) Tukaj jo prepisem, da se ne izgubi:

Srčne augúrje še záte Bazílij,
naj Boh še čezte lépo se usmili,
zaké ti živi nedóužen, vésou no zdròu,
simpri najéden, napít no dobòu.
Žalost mi je, ke šjor Mušulin
o te obleóv odprjeti takvin
ma kuó češ stortí, ti nomáš ražonáti:
al se oženiti al taso plačati.
Ja, za muj kont, ti dajem konséj: (10)
poj po tvoji póti rauno naprej.
Ma, se ti maš vojo, kej ljeuši živíti,
ura je udarila za se oženíti.
Peró, drži na pamet: za biti kontent,
ne mírkej teh, ke majó »permanent«,
ne teh od »kotule« kratke, ke se ne morejo
spreníti (11)
brez ne pokazáte razórja od riti.

26. julija 1939

TROJČKI

Trojčke je danes porodila gospa Viktorija Kukovac iz Sč.

19. julija 1939

NA MENGORAH

Prečastitljivi Abraham se je odločil, da pojde maševat za srebrno mašo na Mengore, da bi ne bila slovesnost brez slovenskega petja. Tudi mi bi radi zopet nemoteno peli in poslušali naše lepo petje. Zato smo zvabili na izlet la-

(9) Pietro Negro iz Zavarha pri Bardu. Šaljiva prigodnica na fantovščini, ko je treba plačati »samski davek«

(10) Nasvet

(11) Pripogniti se

ške prijatelje »salvagente«, da so nas z avtom prepeljali do Sv. Lucije. Iz Mengor krasen razgled čez ves tolminski kotel. Kako lepo je bilo! Močan pevski zbor od Sv. Lucije je krasno pel, župnik iz Volč prav lepo pridigal. In po maši kosilo na prostem v senci za cerkvijo: narodne pesmi. Neki goriški bogoslovec je deklamiral Gregorčičevo pesem »Soči«. Skoraj vsi slovenski duhovniki iz Benečije so čez hribe prihiteli tja gor.

Vsi smo se pomladili za deset let. Ne vem, če bodo zvedeli na videnski kvesturi. — Pa saj smo imeli »salvagente« z nami!

31. julija 1939

V LJUBLJANO! V LJUBLJANO!

Ves svet je govoril in se pripravljalo na Mednarodni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani. Seveda so tudi meni in drugim beneškim »zločincem« presneto tekle sline po kongresu in po slovenskem mestu Ljubljani. Kaj, ko bi prosili za »pasjo torto« tudi mi in se pridružili posebnemu vlakcu, ki popelje italijanske romarje iz Gorice? Ampak nam, ki imamo tako debele mape na kvesturi, bi že sama taka prošnja otežila že tako opasni položaj! In vendar se nismo mogli pomiriti, dokler se nismo odločili, da bomo poskusili, naj se zgodi, kar hoče.

K sreči je prišel pred par tedni v Špeter nov maršal orožnikov. Ni bil »napule«, (12) ampak tam nekje od Padove. Informiral sem se o njem, da ni strasten in da se ne briga za drugo kakor za to, da mu kdo plača buteljko ali kaj da v športo, (13) da ponese ženi in otrokom. Povedali so mi, da je njegovi ženi ime Ana in da jo name-rava počastiti z nenavadnim praznikom, na kate-rega je povabil svoje in nje prijatelje. Kaj, ko bi porabil to priliko, da si ga priljubim? Prevohal sem vse vasi in posrečilo se mi je kupiti lep, četudi drag pršut, ki ga maršal, pravijo, tako rad hvali. Spravil sem ga v lepo in primerno škatlo in mu ga poslal s sledečim pismom:

»Spoštovani maresciallo,

podpisanemu so bili orožniki vedno zelo pri-ljubljeni že od leta 1915, ko sem na Podgori imel priliko občudovati njih hrabrost, in še posebno, ko sem tlikim ranjencem rešil življenje 19. ju-lija istega leta, po znani bitki, pri kateri je bilo ubitih par tisoč mož karabinjerske brigade. Žal je doslej špeterski ambient vplival na vse bivše maršale, da so bili slabo razpoloženi do mene. Vi pa ste mi, ko sem imel priliko se z vami srečati v B., z vašim vedenjem napravili zelo dober vtis prijaznega, nepristranskega in pravičnega vodje orožniške postaje, kar me je prepričalo, da je resnična splošna sodba, ki sem jo slišal o vas.

Uverjen sem, da boste vsaj vi pravični do mene. Izvedel sem, da pripravljate domači praznik vaši soprogi, in iz zgoraj navedenih razlogov sem ta-koj sklenil tudi jaz prispevati k izidu praznika s tem, četudi skromnim darilom. Veselilo me bo, ako ga boste sprejeli z istimi čustvi, s katerimi vam ga pošiljam. S skromnim darilom pošiljam soprogi in vam najlepša voščila in pozdrave. Vdani K.A.«

Prijatelji so se krohotali moji zvitosti, a pršut je zadel maršala v srce, ker je še isti dan priko-lesaril na moj dom tako ganjen in dobro razpo-ložen, da bi me objel in poljubil. Ni se mi jenjal zahvaljevati in mi zagotavljati, da mi bo šel na roko pri vsaki potrebi. Oh ti dragi pršut, ki znaš delati take čudeže, nikoli te ne bom pozabil!

Kdo bi ne bil uporabil tako ugodne prilike in takoj prosil maršala, naj mi pomaga na kongres Kristusa Kralja v Ljubljano? Ne le, da mi je ob-ljubil, da bo vse storil, da mi dobi dovoljenje, ampak me je silil, naj takoj vložim prošnjo na kvesturo — četudi sem mu povedal, da imam na kvesturi veliko mapo. »Prošnjo bo kvestura po-slala meni za poizvedbe in ... prepustite to me-ni«, mi je odgovoril.

S prijatelji smo še isti dan poslali prošnjo na kvesturo, in ker je bil rok za vpisovanje na pot s posebnim vlakom pri potovalni agenciji Appiani že pošel, smo poslali tja nekoga z avtom in do-segli pri Appianiju, da nas je pripisal. Petnajst se nas je oglasilo: duhovniki, učitelji, kmetje. Tudi par laških duhovnikov smo vključili kot »salvagente«. Ker je bil že skrajni čas in se je bilo bati, da ne pridemo v propustnice pravočas-no, smo bili vedno na poti po raznih uradih. No, hvala Bogu: zvečer dne 28. nam je maršal oseb-no prinesel iz Vidna pasaporte in jih navdušeno izročil nam, ki smo ga nestrpnost čakali v Špetru. Skoraj bi bili zavriskali od veselja. Tudi dobri maršal je bil vesel našega veselja. Povabili smo ga in rad je vstopil z nami v gostilno, praznovat našo »zmago« nad mapami kvesture. Spraznili smo ne vem koliko buteljk in tekli domov, pri-pravljati se na tako zaželeno pot.

Sobota, 26. julija 1939

Navdušenje mi ni pustilo spati: Ljubljana! Ljubljana, stoddstotno slovensko mesto, s sami-mi slovenskimi napisi, s samo slovenskimi ob-lastmi, ko pri nas ne smemo niti ... moliti sloven-sko. Kdo bi si mogel pričakovati to srečo, da gre-mo tja v dobi najhujšega fašizma, mi, ki nismo mogli niti ... na telesno potrebo brez kontrole po-licije? Mi, ki imamo take mape na kvesturi? Bog blagoslovi špeterskega maršala in vse ... pršute sveta!

Poglobil sem se v dijaška leta, ko smo se s sedmimi slovenskimi dijaki iz Benečije ilegalno, brez vednosti predstojnikov, udeležili slovenske-

(12) Južnjak
(13) Jerbas

ga dijaškega shoda v Ljubljani. (14) Spomnil sem se, s kakšnim navdušenjem so nas sprejeli slovenski katoliški dijaki, ko smo se nepričakovano predstavili v Unionski veliki dvorani. Prekinili so zborovanje in se zgrnili okoli nas in nas radovedno povpraševali. Nekateri niso nikoli slišali o Slovencih v Italiji, nikoli o Slovenski Benečiji. Spominjal sem se, v kaki zadregi smo bili, ko nismo znali drugega ko beneško narečje in smo morali odgovarjati škofu Jegliču, doktorju Kreku, zelo mlademu poslancu Korošcu, poslancu

Slovenska prosveta in Zveza slovenske katoliške prosvete

razpisujeta

VII. tekmovanje zamejskih amaterskih odrov

MLADI ODER

Tekmovanja se lahko udeležijo amaterski odri, ki delujejo v naši deželi.

Tekmovanje traja do konca leta 1981. Izid bo javno razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku februarja prihodnjega leta.

Skupine, ki se nameravajo udeležiti tekmovanja, morajo javiti svojo udeležbo enemu od obeh prirediteljev.

Predstave prijavljenih amaterskih odrov bo ocenjevala komisija, ki jo sestavljajo gledališki izvedenci in po en predstavnik vsake organizacije.

Mnenje komisije je dokončno in nepreklicno.

Za vsa podrobnejša pojasnila in prijave se je treba javiti na naslov SLOVENSKA PROSVETA, Trst, ulica Donizetti 3, tel. 768-189 ali pa ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE, Gorica, viale XX Settembre 85.

Jarcu, pesnikom, pisateljem in drugim odličnim osebam, katerih imena se ne spominjam več. Kako smo bili rdečega obraza, ko so nas primorali na oder in posedli poleg škofa, med navzoče poslance k predsedstvu shoda, medtem ko so vsi zborovalci neprenehoma ploskali in besno vpili: »Živijo naši beneški Slovenci!«

Še vidim našega »Abrahama«, ko se je moral v našem imenu zahvaliti za sprejem, kako je

sicer glasno govoril, a se tresel kot šiba, in kako navdušenje je nastalo med zborovalci, ko so prvič slišali naše narečje! Spominjal sem se, kako se nam je čudna zdela ta pozornost do nas, ki se nismo znali kretati v takih položajih, med takimi odličnimi osebami, ko nismo bili v stiku z drugimi osebnostmi kot s trdimi videnskimi profesorji, mi, ki nismo bili vajeni drugega kot zaničevanja, ker smo bili slovenske krvi. In tam v Ljubljani so nas sprejeli kot odlične goste, povsod so nas potiskali na prva mesta. Nikjer nismo nič plačali. Kruh, sir, salama, ki smo jih prinesli s seboj — denarja seveda nismo imeli — so smrdeli v kovčkih.

Vse do današnjega dne, o vsaki priliki smo govorili o tem našem prvem obisku v Ljubljani. Iz nje smo odnesli vtis pozemskih nebes, mi, ki do takrat, razen Gorice, nismo videli drugega mesta kot Vidna. Vso noč sem premišljeval, kako je bilo takrat v Sloveniji, kako dobri, ljubeznivi in gostoljubni so se nam skazali. In niso nas pustili domov. Morali smo na socialni kurz k Sv. Joštu, (15) kjer smo poslušali na prostem za cerkvijo predavanje slovenskega doktorja Kreka, o katerem smo čitali v časnikih, da je s svojimi govori imponiral avstrijskemu parlamentu. In kako preprost in demokratičen je bil ta veliki Krek! Šalil se je z nami, kakor da bi bil gimnazijec. Kako nas je spravil v smeh, ko je nam Benečanom predstavil za večerjo slavno kranjsko narodno jed žgance, katere nismo poznali. Kako nam je bilo težko slovo od poslancev, predavateljev in dijakov, ko smo se morali ločiti od njih! Radi bi bili rekli kakor Peter Kristusu na Taboru: »Kako lepo je tukaj biti: ako hočeš, napravimo tukaj šotore ...«

Dr. Krek nas je spremljal do železnice: ni se mogel ločiti od nas. Na neki res skromni postaji pod Sv. Joštom smo mu morali obljubiti, da bomo šli na Brezje in na Bled. Objel nas je in nam izročil svojo vizitko, in ta vizitka nam je brezplačno odpirala najlepše spalnice na Brezjah, na Bledu in povsod; plačevala je za nas razkošna kosila, pivo in vse, kar smo želeli. Obljubil nam je bil, da bo prišel k nam in da bomo morali mi k njemu. Prvič in zadnjič smo ga videli — on ni mogel k nam in tudi mi k njemu nismo mogli. Nikoli pa ga nismo pozabili in prepričani smo, da bi leta 1933 ne bili padli v tako nesrečo, (16) ako bi bil on še živ.

Vse te misli so mi rojile po glavi to noč do štirih zjutraj, ko sem planil na noge in peš korakal v Špeter, kjer so me čakali ostali srečni romarji z avtomobili.

(se nadaljuje)

(14) Verjetno leta 1906, ko je bil v Ljubljani prvi jugoslovanski katoliški abiturientski sestanek, Katoliško dijaško društvo pa je imelo potem tečaj o socialno-apologetskih vprašanjih pri Sv. Joštu nad Kranjem, kjer je predaval tudi dr. Janez Ev. Krek. Tečaji pri Sv. Joštu so se nadaljevali vrsto let.

(15) Zanimivost: na velikem zvonu cerkve pri Sv. Joštu so Prešernovi verzi na prošnjo zvonarja Samasse, ki je zvon ulil iz topov na turških ladjah, potopljenih 1827 v bitki pri Navarinu. V bronu je »Sv. Jošt«, za razliko od današnjega Jošta

(16) Prepoved slovenščine v cerkvah Benečije po nalogu videnskega prefekta Temistocla Teste

SLOVENSKI DOM V PARIZU



V nedeljo, 22. februarja, se je v Parizu zbralo nad 600 Slovencev iz pariške prestolnice in okolice. V Châtillonu, 4 km od mestne meje, so slovesno odprli Slovenski dom, novo versko in kulturno središče za slovenske izseljence. V njem je dvorana za 200-300 ljudi, osem sob in drugih prostorov. Ob 11. uri je bila v bližnji cerkvi slovesna maša, ki jo je vodil slovenski metropolit dr. Šuštar, somaševali pa so škof iz Nanterre in 18 duhovnikov, med katerimi je bilo pet slovenskih duhovnikov, ki delajo

v Franciji, ob njih pa še izseljenški duhovniki iz Velike Britanije, Švice, Nizozemske in Belgije ter peterica francoskih duhovnikov. Sledil je blagoslov doma s kulturnim programom. Nastopil je na primer slovenski otroški zbor iz Pariza, slovenski zbor z Nizozemske itd. Govor je imel g. Nace Čretnik, delegat za dušno pastirstvo med Slovenci v Franciji. Na slovesnosti sta bila kot gosta prisotna tudi goriška pokrajinska odbornica Marija Ferletič in predsednik ZSKP dr. Kazimir Humar.

PREŠERNOVE NAGRADE

Ob Prešernovem dnevu so tudi letošnje podelili v Ljubljani Prešernove nagrade. Prejeli so jih režiserja Jože Babič in Mile Korun, akademska slikarja Janez Bernik in Gabrijel Stupica, pripovednik in esejist Filip Kalan ter pesnik Dane Zajc. Med desetimi nagrajenci iz Prešernovega sklada pa sta tudi tržaški pesnik Marko Kravos in koroški slikar Valentin Oman.

ZAMEJSKI FESTIVAL DOMAČE GLASBE

Letošnji enajsti festival narodnozabavne glasbe v Števerjanu bo 4. in 5. julija. Tako sporočata društvo »F. B. Sedej« in ansambel »L. Hlede«.

Pri predstavitvi knjige »Slovenska plemiška pisma« v DSI so sodelovali profesorji Alojz Rebula, Pavle Merku in Draško Bajc.



KOROŠKA POJE

Prireditev Koroška poje, ki jo je tudi letos pripravila Krščanska kulturna zveza iz Celovca, je 1. marca odlično uspela. Ob polnoštevni udeležbi ljubiteljev glasbe so bili prisotni tudi predstavniki oblasti od najvišjega — zveznega predsednika dr. Kirschlägerja do deželnega glavarja Wagnerja in drugih zastopnikov. Predsednik je v pozdravnem nagovoru spregovoril v korist rešitve odprtih vprašanj manjšinske zaščite v Avstriji. Pevska revija je bila posvečena spominu prof. Franceta Cigana, duhovnika, vzgojitelja, glasbenika in etnografa, ki si je pridobil velike zasluge med koroškimi Slovenci z delom in ljubeznijo, ki ju je posvetil Koroški, pa čeprav so ga hoteli po smrti nekateri krogi očrniti kot medvojne hudodelca. Na reviji je nastopil tudi goriški moški zbor »Mirko Filej«, odsoten pa je bil že najavljeni zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane.

† ŽUPNIK MARTIN SKORJANC

S Koroškega je prišla vest, da je v nedeljo, 18. januarja, umrl v Svečah župnik Martin Skorjanc. Star je bil 68 let. Pokopali so ga v njegovem rojstnem kraju v Gorenčah.

SLOVENSKA RADIJSKA URA V BUENOS AIRESU

Dne 3. novembra lani je slovenska radijska ura v Buenos Airesu praznovala 10-letnico svojega delovanja. Trenutno so oddaje v slovenščini na radijski postaji Antartida ob nedeljah zjutraj od 8. do 8.30.

Dr. Rafko Dolhar podpisuje svojo novo knjigo »Moji kraški sprehodi« po predstavitvi v DSI.

Društvo slovenskih izobražencev v novem letu



O prvih ponedeljkovih večerih v letošnjem letu smo poročali že v prejšnji številki. Tokrat zabeležimo še nekaj sestankov v januarju in februarju. Ob mesecu katoliškega tiska je DSI pripravilo okroglo mizo o našem tisku v ponedeljek, 19. januarja. Pri okrogli mizi so sodelovali dr. Kazimir Humar za Katoliški glas, Marij Maver za Mladiko in dr. Lojze Škerl za Mohorjevo družbo. Isti večer je bila v Peterlinovi dvorani odprta razstava najnovejših grafik Edija Žerjala. Naslednji ponedeljek, 26. januarja, je Saša Martelanc predstavil dnevnik beneškega duhovnika Antona Kufola, ki smo ga začeli objavljati v nadaljevanjih v letošnji prvi številki. Dne 2. februarja je prof. Vinko Beličič predaval o pisatelju F. M. Dostojevskem ob stoletnici njegove smrti. Dne 9. februarja je bila Prešernova proslava, o kateri poročamo na drugem mestu. Teden kasneje, 16. februarja, pa so v društvu predstavili knjigo Slovenska plemiška pisma. Pri predstavitvi so sodelovali avtor Pavle Merkù, pisatelj Alojz Rebula in prof. Drago Bajc. Dne 23. februarja je prof. Martin Jevnikar predstavil knjigo Rafka Dolharja »Mo-

ji kraški sprehodi«. Predstavitvi je sledilo srečanje z avtorjem, ki je odgovarjal na vprašanja občinstva. V ponedeljek, 2. marca, je bil gost DSI tržaški škof Lorenzo Bellomi. Predaval je o aktualni temi: referendum o splavu.

STONE ZRNEC — 60-LETNIK

Dne 27. januarja je praznoval šestdesetletnico zgleden duhovnik g. Tone Zrnc, dušni pastir pri župniji Brezmadežne v Novem Torontu v Kanadi. Gospod Zrnc se je rodil v Škocjanu pri Turjaku, bil je med vojno nekaj časa v Trstu, nato pa je študiral na Gregorijani v Rimu. Leta 1950 se je izselil v Argentino. V Toronto je prišel leta 1959, kjer je bil pri župniji Marije Pomagaj najprej 10 let kaplan, nato pa še 10 let župnik. Znano je njegovo delo za Baragavo beatifikacijo. Njegova zasluga je, da je pisatelj Rebula obiskal Baragovo deželo in da je napisal o velikem škofu biografijo »Duh velikih jezer«. Že dalj časa pripravlja Tone Zrnc enourni film o Baragu. Podjetnemu gospodu Zrncu želimo še na mnoga leta!

IZID IX. LITERARNEGA NATEČAJA MLADIKE

Na Prešernovi proslavi DSI in SP so razglasili letošnje zmagovalce literarnega natečaja Mladike. Iz poročila komisije je razvidno, da se je natečaja udeležilo šest avtorjev iz Trsta, Slovenije in Koroške. Na natečaj je prispelo šest del, štirje prozni sestavki in dva ciklusa pesmi. Za prozo je prejela drugo nagrado Metka KACIN, katere novelo objavljamo v tej številki, za pesmi pa je prejela prav tako 2. nagrado Marija KOSTNAPFEL. Ostalih nagrad niso podelili.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Sobotna srečanja v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3 so se redno nadaljevala ves mesec januar in februar. Iz kronike tega mladinskega društva povzemamo samo nekaj večerov. Zadnjo soboto v januarju je predavala prof. Zora Tavčar o problematiki mladih. Dne 14. februarja je Franc Pohajač prikazal diapozitive s potovanja po Združenih državah Amerike. Naslednjo soboto, 21. februarja, pa je bil na vrsti pogovor z avtorjem knjige »Duh velikih jezer« pisateljem Alojzom Rebulo. Na pustno soboto pa je seveda obiskal klubovce kralj Pust.

SKAVTSKI TEČAJ

Dne 21. in 22. februarja so imeli voditelji in voditeljice Slovenske za-mejske skavtske organizacije tečaj za uvajanje nove metode dela v srednji veji organizacije, tako imenovane »Nove poti«. Prvi del seminarja je bil v Gorici, drugi pa na Opčinah. Zaenkrat so Novo pot predelali na primerih posredovanja narodnostne vzgoje in pa pri življenju na prostem z orientacijo in topografijo.

GVIDON BIROLA

V Celovcu je bila v drugi polovici februarja razstava del slikarja Gvidona Birolle ob 100-letnici rojstva. Birolle se je rodil v Trstu leta 1881, mladost pa mu je potekala v Škofji Loki. Loško okolje in sodelovanje s klubom Vesna je dalo njegovim slikam — tako kot Gasparijevim — romantično sanjav, folkloren nadih. Prav bi bilo, ko bi to razstavo v letošnjem letu prenesli tudi v Trst.

PREŠERNOVA PROSLAVA V DSI

V Peterlinovi dvorani v Trstu je bila 9. februarja tradicionalna Prešernova proslava, ki sta jo pripravila Slovenska prosveta in Društvo slovenskih izobražencev. Proslava je bila združena z literarnim natečajem Mladike in natečajem Mladi oder, o katerih poročamo na drugem mestu v tej rubriki. Tu bi na kratko zabeležili samo spored te kulturno pomembne in simpatične prireditve. Proslavo je začel moški vokalni kvintet Tomaža Simčiča, slavnostni govor pa je imela prof. Ester Sferco. Recitacije Prešernovih pesmi je podala Matejka Maver. Po podelitvi nagrad literarnega natečaja in natečaja Mladi oder je nastopil še basist Darij Zlobec, ki je zapel vrsto solospjevov ob klavirski spremljavi Tomaža Simčiča. Na proslavi so izročili tudi nagrado letošnjemu zmagovalcu natečaja za zunanjo opremo Mladike Evaldu Crevatinu.

SRP

Ob začetku šolskega leta je na Koroškem izšla tretja številka »kulturno-političnega glasila« SRP — Slovensko, resnica, pravica, ki ga izdaja uredništvo več sošolcev 8.a razreda slovenske zvezne gimnazije v Celovcu. Tudi v tej številki je več načelnih člankov o narodnostnih vprašanjih, zgodovinskih pogledov, poročil o Slovencih po svetu in kritik na račun položaja na Koroškem, tudi znotraj manjšine zaradi pojavov nestrpnosti. Žal pa se tudi pri tej pobudi ponavlja šibkost koroške stvarnosti: s koncem šolanja v gimnaziji se skupine razhajajo in pobude zamirajo. Tako se uredništvo poslavlja od bralcev, pa čeprav z željo, da bi mlajši sošolci poprijeli za delo. V isti številki je tudi slovo članov dve leti starega ansambla Mladi mi, ki je že nastopil tudi v Števerjanu. Tudi njegovi člani in članice so med maturanti, zato že napovedujejo razhod...

TISCHLERJEVA NAGRAĐA

Krščanska kulturna zveza, osrednja prosvetna organizacija na Koroškem, je januarja letos podelila II. Tischlerjevo nagrado prof. dr. Antonu Feinigu za poljudno-znanstveno delo na narodopisnem področju. Profesor Feinig je v koroškem kulturnem življenju vidna osebnost, saj je poznan predavatelj in publicist, zbiratelj hišnih in ledinskih imen ter prosvetni delavec in zborovodja.

† STANKO PERTOT

V sredo, 4. februarja, je v Trstu nepričakovano umrl Stanko Pertot, ugleden javni in športni delavec iz Barke. Star je bil 70 let. Med vojno je bil interniran v Buchenwaldu. Po vojni pa je veliko svojih moči in sposobnosti posvetil prosvetnemu in pa športnemu delu. V šestdesetih letih je bil med ustanovitelji Slovenske levice.

PODELJENA PRIZNANJA MLADI ODER



Prosvetno društvo »F.B. Sedej«



Amaterski oder »Jaka Štoka«

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici in Slovenska prosveta iz Trsta sta 9. februarja na Prešernovi proslavi v Trstu podelili tradicionalne nagrade MLADI ODER. Letošnje nagrajevanje amaterskih odrov in gledaliških skupin je bilo šesto. Namesto diplom, ki so jih razdeljevali prejšnja leta, so letos razdelili udeležencem izvirne plakete, izdelane po osnutku grafika Edija Žerjale. Priznanja MLADI ODER za leto 1980 so prejeli: prosvetno društvo »Štandrež« za predstavo sodobne burke v treh dejanjih »Strogo zaupno«; dramska skupina društva »F. B. Sedej« iz Števerjana za igro Janeza Jalna »Srenja«; Amaterski oder »Jaka Štoka« s Proseka in Kontovela za predstavo »Gospod Evstahij s Proseka«; gledališka skupina srednje šole »Fran Levstik« s Proseka za igro Žarka Petana »Volk na zatožni klopi«; amaterska skupina srednje šole »Srečko Kosovel« z Opčin za igro »Udar na trojka« in za predstavo dramatizirane novele Alojza Rebule »Kristus se je rodil na Opčinah«; amaterska gledališka skupina srednje šole »Fran Erjavec« iz Rojana za predstavbo Linhartove »Županova Micke«.



Srednja šola »Fran Levstik«



Srednja šola »Srečko Kosovel«

Prof. Vinko Beličič je na ponedeljkovem večeru DSI kritično predstavil Antologijo zdomskega pesništva, ki je izšla konec lanskega leta pri SKA v Argentini.



ŠTELI NAS BODO

Letos bodo splošni popisi prebivalstva v Jugoslaviji, Avstriji in Italiji (o Madžarski se zaenkrat še ni nič slišalo). Skoraj celotno slovensko etnično ozemlje bo torej popisano, tako tudi narodnostna pripadnost prebivalstva, kar spet odpira stara vprašanja. Najprej bo popis v republiki Sloveniji (stanje 31. marca), meseca maja v Avstriji in torej na Koroškem, pozneje v Italiji in torej tudi v naših krajih. O italijanskem štetju se je najprej pisalo, da bi ga prenesli, vendar so medtem že stekle priprave za njegovo uresničitev.

Narodni svet koroških Slovencev je že protestiral, ker ima z zakonom določena vprašalna pola pri vprašanju o veroizpovedi izrecno omenjenih 6 možnosti, poleg oznake »brez vere« in prostora za nepredvideno veroizpoved. Pri vprašanju o »občevalnem jeziku« pa je poimensko navedena le nemščina, ob njej pa je ob oznaki »drugo« prostor, ki ga je treba izpol-

niti. Sicer pa bosta o splošnem odnosu do štetja osrednji organizaciji še zavzeli stališče.

S stališčem do ljudskega štetja bo treba pohiteti tudi pri nas, saj je še zdaj v spominu mučen vtis negotovosti in neenotnosti leta 1971, ko je šlo za izpolnjevanje pol pri nas ter za vprašanje tudi slovenskih vprašalnih pol.

MOHORJEVA DRUŽBA ZA BENEČIJO

V petek, 13. februarja, je bila v dvorani hotela Roma v Čedadu kulturna prireditev ob dnevu slovenske kulture, na kateri so predstavili knjigo »Beneška Slovenija — Hajdimo v Rezijo«, Trinkov potopis, ki ga je z letošnjim knjižnim darom izdala Mohorjeva družba v Celju. Knjigo so predstavili Rafko Vodeb, Marjan Brecelj, Jožko Kragelj in Matija Remše. Pri kulturnem programu so sodelovali še citiravci iz Rezije in pesnica Silvana Paletti.

DEŽELNA KONFERENCA O KULTURNIH DEJAVNOSTIH

Zadnji petek in sobota v februarju je bila v goriškem avditoriju konferenca o kulturnih dejavnostih, katero je organiziralo odborništvo za prosveto Dežele Furlanije - Julijske krajine. Otvoritve konference sta se udeležila med drugimi tudi predsednik deželnega sveta Colli in predsednik odbora Comelli. Uvodni referat je imel odbornik za šolstvo in kulturne dejavnosti Barnaba. Konference sta se za Slovensko prosveto iz Trsta udeležila Marij Maver in Sergij Pahor. V svojih posegih sta obširno poročala o razvejeni dejavnosti Slovenske prosvete in njenih članic ter o skromnih sredstvih, ki jih ta organizacija prejema iz javnih sredstev za svojo dejavnost.

KROŽEK »STUDENCI«

Januarska številka verskega lista DOM prinaša na prvi strani izjavo kulturnega krožka »Studenci«, o katerem naj bi deželni svetovalec Romano Specogna trdil, da deluje proti Krščanski demokraciji. Zato je sekcija KD v Tarčetu odklonila izkaznico Ferrucciu Clavori, aktivnemu članu krožka »Studenci«. V izjavi se krožek »Studenci« sklicuje na svojo neodvisnost od političnih strank in podarja demokratična in krščanska načela, po katerih deluje.

190-LETNICA KATINARSKE ŠOLE

Osnovna šola na Katinari, ki je bila leta 1972 poimenovana po pisatelju Franu Milčinskem, je v začetku februarja praznovala 190-letnico obstoja. Prvi učitelj na tej šoli je namreč nastopil službo 3. februarja 1791.

eneoceneoceneoceneoceneocene

Nove premiere v Stalnem slovenskem gledališču

Če odmislimo gostovanja gledališč iz matične domovine, smo imeli do konca decembra v SSG priložnost videti dve novi premieri, eno na velikem, drugo na malem odru Kulturnega doma v Trstu.

Kot prvo smo (po Pirandellu na za-

četku sezone) videli delo sodobnega židovskega pisatelja Ephraima Kishona BIL JE ŠKRJANEC v dobrem prevodu iz nemščine (Borut Trekman). Druga pa je bila skoraj vzporedno na vrsti igra italijanske avtorice Dacie Marainijeve ŽENSKI NA PODEŽELJU.

Obe prireditvi je odlikovala odlična, zrela in žlahtna igra, še posebno pa domiselna, iskriva in moderna režija.

Naj pojasnim, da ne spadam med ocenjevalce, ki bi jih idejno ali etično sporočilo dramskega dela prevzemalo v večji ali celo odločujoči meri

kot pa njegova odrska oživitvev. Pri komediji pa je navsezadnje plastično, temperamentno odrsko življenje nekega igrivega dramskega besedila z ne posebno globoko zastavljenim in brez večjih ambicij razvitim problemom prvo, kar ne sme spodleteti, če že delo ne meri v kaj več. Obe naši besedili vendarle nista prazno komedijantstvo in vsaj nakazujeta, če že ostreje ne izpostavljata neke specifične problematike. Zato se ne mislim zapikovati v ta ali oni malo sočnejši izraz ali prenazoren gib ali v kak rekvizit dvomljivega okusa pri Kishonu, saj vendarle ostaja vse v mejah igrivega namigovanja. Manj je seveda to mogoče opravičiti pri Ženskah na podeželju, saj ni mogoče z avtoričinim tekstom utemeljiti nujnosti uporabe nekaterih kar debelo kosmatih izrazov; zakaj naš mili narod je dokaj domiselno celo, ko gre za najnižje piasti pogovornega jezika, zato bi tako prevajalec kot režiser zlahka mogla izbrati kakšno manj odurno različico za nekatera početja in nekatere človeške organe.

Sicer pa sta obe predstavi režijsko in igralsko na zavidljivi ravni. Kishonov BIL JE ŠKRJANEC, komedija za tri igralce in šest vlog o Romeu in Juliji v zrelih letih in v našem času pa še o njunem »avtorju« Shakespeareu, ki sam posega v dejanje, daje vsekakor ustvarjalcem predstave neštete možnosti, da se igralsko razžive. Stari Shakespeare Jožka Lukeša je v maski, gibih in karakterizaciji vseskozi slikovit in igralsko žlahten. Stane Starešinič je z Romeom in Menihom prehajal iz vloge v vlogo suvereno ter kreiral dva povsem različna lika, ki sta si tako rekoč od scene do scene podajala roke, pa sta vseeno vzporedno rasla v dve domišljeni osebnosti. Redko kdaj se je Starešinič lahko tako igralsko razigral v dvoje različnih smeri in je tako pokazal, da kot igralec še vedno lahko preseneča. Najtežje opravilo, a zato največ možnosti, da razvije ves svoj igralski potencial, je imela Mira Sardočeva v kar treh vlogah: dojlilje, Julije in Julijine hčere Lukrecije. Prav zaradi tega avtorjevega domisleka — in morda tudi ob izzivu naše tržaške predstave s Sardočevo v tej vlogi — utegne to Kishonovo delo zamikati tudi druge jugoslovanske odre in nekaj znanih igralck, da se tudi same preizkusijo v tej zahtevni, trojno zasedeni vlogi.

Tu si je igralka kaj hitro lahko podobna (vsaj tu in tam), mimogrede lahko zdrkne v kliše ali v pretiravanje. Mira Sardočeva je tu še enkrat pokazala ves svoj interpretativni razpon in je s tenkim čutom za mero izcizelirala vsakega od treh likov v živo in enkratno kreacijo.

Režiser Miran Herzog je pri tej postavitvi dokazal, kako lahko režiserjeva večša roka, jasna ideja in neizčrpna domiselnost dajo nekemu sicer po besedilu nezahtevnemu delu tisti čar, ki ti neko predstavo ohrani v spominu. Če pridamo še dobro besedo o preprosti, a funkcionalni sceni Melite Vovkove, o nevsiljivi, a posrečeni glasbi Aleksandra Vodopivca, pa še zabavni domislek z živim belim mucikom na odru, potem lahko zaključimo, da je bila uprizoritev Kishonove komedije BIL JE ŠKRJANEC kljub ne povsod duhovitemu in ne posebno globokoumnemu besedilu prijeten gledališki dogodek.

Najbrž se ne bodo vsi gledalci strinjali z mojim mnenjem, da je mogoče tudi o predstavi komedije ŽENSKI NA PODEŽELJU avtorice Dacie Maraini govoriti o zanimivem gledališkem dogodku. Svoj oklepaj sem postavila že na začetku, zato naj spregovorim zdaj zgolj o teatrski, postavitveni plati komedije te sodobne italijanske avtorice nekoliko dvomljivega slovesa in precejšnje literarne večšine. Res žal, da Marainijeva svoje odlične ideje ni znala bolje izkoristiti. Bleščeče dialoge in ostro nakazane probleme namreč kaj hitro zvodeni ali pa spre-

vrže v dvomnost in kvanto. Nekaj manj kosmatih izrazov — in marsikateri igralec bi odšel iz gledališča mnogo bolj zadoščen. Marsikoga odbije prav pomanjkanje prave mere in okusa, tako da prezre za vsem živo, še kako aktualno in perečo problematiko. A čemu bi se ne znali predati zgolj samemu čaru predstave? Recimo imenitnima, živima kreacijama obeh igralck, Lidije Kozlovičeve (to podeželje seveda ni naše, to je že ženska z nekim svetskim slogom) in Mirande Caharijeve, te male sanjarke v podeželskem gnezdu. Obe sta znali napolniti oder s svojo igralsko radoživostjo in polnokrvno ženskostjo, ne da bi zdrknili v patos ali histerijo ali v teatralnost. Morda sta dali v igro še več kot samo delo ponuja. Saj je prav njuna poglobljena igra na koncu razgalila praznino besedila, katerega sta obe s svojo psihološko tenkočutnostjo prekvasila. Še več, finalu sta dali nekakšen surrealističen nadih. Zaključna dva prizora sta z učinkovito zamračitvijo scene, bližajočimi ter oddaljujočimi se zvoki in notranje napeto igro obeh igralck rasla daleč preko Dacie Marainijeve v grozljiv krik osamljenosti ne le ženske, marveč človeške nasploh. Kar neverjetno, da je bil v ozadju te odrske postavitve režiser (Boris Kobal), ki je še študent akademije; tu je pokazal dokajšnjo zrelost in domiselnost. Tudi scena je bila posrečena, razen nekaterih nepotrebnih pikantnih dodatkov na stenah. (Demetrij Cej).

Zora Tavčar

Slovenski biografski leksikon - 12. zvezek

Po devetih letih je izšel v Ljubljani 12. zvezek Slovenskega biografskega leksikona (SBL). Tako dolg presledek med 11. in 12. zvezkom je povzročila stara težava s sodelavci, ki počasi pišejo članke, ker je treba brskati po arhivih, časopisih, revijah, kar je zamudno in nevhvaležno delo. Poleg tega je najprej umrl glavni urednik Alfonz Gspan, ki je bil znan slavist in velik strokovnjak ter je veliko let posvetil SBL. Za njim je prevzel uredništvo dr. Fran Petre, ki pa je že po kakem letu umrl. Leksikona bistveno ni premaknil naprej, ker je že priprav-

ljeno besedilo še enkrat »kritično« prebral in črtal nekatera imena. Od januarja do oktobra 1979 je začasno vodila Leksikon višja strokovna sodelavka Nada Prašelj, poročena s pokojnim Alfonzom Gspanom. Tudi ona je že vrsto let pri Leksikonu, vendar ji niso zaupali glavnega uredništva. S 1. novembrom 1979 je prevzel glavno uredništvo SBL prof. Jože Munda, do tedaj glavni urednik Slovenske bibliografije, ki jo izdaja Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Profesor Munda je strokovnjak, mlad in podje-

(dalje na 3. strani platnic)

France Merkač: Odtenki razbolele resničnosti

V Celovcu je prišel do svoje prve pesniške zbirke nov koroški pesnik, in sicer France Merkač. Knjigo mu je izdala revija Mladje ob sodelovanju Slovenskega informacijskega centra. Naslov ji je *Odtenki razbolele resničnosti*, obsega 108 strani in prinaša 34 pesmi. Knjiga je razkošno opremljena, vsaka pesem je natisnjena na novem listu, da je skoraj polovica strani belih. Med pesmimi je 11 ilustracij, ki jih je narisal učitelj glavne šole Albert Krajger.

France Merkač je doma iz Šmihela pri Pliberku, kjer se je rodil leta 1954. Dovršil je slovensko gimnazijo v Celovcu in se vpisal na psihologijo na Dunaju, nadaljuje pa jo v Salzburgu. S pesmimi je sodeloval v Mladju, namen svojega pisanja pa je takole opisal uredniku Našega tednika dne 27. nov. 1980: »Pišem zato, ker hočem premisliti in prekoračiti tiste meje družbenega nasilja. Doživljam in izkušnje hočem zavestno reflektirati in jim na tej podlagi ustvariti druge pogoje namreč take pogoje, kjer bi odpadlo tisto družbeno nasilje. Nastane naj drug sproščen dostop do družbenih pogojev. Samo tu vidim možnost za svojo osebo, da skušam pomagati pri ustvarjanju novih pogojev, novega sveta. Pri ustvarjanju takega sveta, v katerem bi mogel živeti sleherni brez družbenega nasilja. Zato se tudi v svojem delu ukvarjam z manjšinsko problematiko.«

Jedro knjige je torej koroška problematika in to poudarja tudi geslo: »Koroška dežela je prelepa za koroško resničnost.« V koroških vaseh ni slišati pesmi, »razsaja neka bol / med kožo in kostjo / vseh domačinov«, oropani svobode kurijo v kleti. Kdaj bo posijala mavrica in jih izvabila iz kleti? Lopovi trgajo lipovo cvetje in lomijo veje, toda borovo šumenje bo ohladilo bolečino. Kliče koroške Slovence, toda povsod je »potresna tišina«. V jeseni so jih naštel dve petini manj, tudi sosed »že stoji pod hrastom / da pade v suknjo mu / rjav lepen«. S trebuhom za kruhom se vozijo z vlakom v Celovec in Beljak in sanjajo o kmečkem domu; beseda se jim spreminja v Wort. Napise na zidu o pravici je izbrisal dež, »o pravici pa ni ne duha ne sluha«. Nemci podirajo tudi nagrobnike s slovenskimi napisi. Slovenske besede so zakopane pol pedi pod zemljo, treba jih je skopati. Svoje razmerje do sosedov je podal prepričljivo tragično v pesmi *Jaz in moji sosedje*:

»Skrit za lasmi	nemoslepimi
potopljen	ne sprašujem
v gube in blede kri	ne kažem
se premikam	ne pripovedujem
med gluhi	kot ura navit
slepimi	se premikam
gluhonemimi	med navitimi
slepogluhi	dokler vzmet ne poč
nemimi	ali zarjavi«

V drugem delu knjige so nekake »bivanjske elegije«, češ »najprej je bivanje / potem svoboda«: koroški Slovenci se morajo najprej zavedati samih sebe, začeti morajo živeti kot Slovenci, potem bodo lahko postali resnično svobodni.

V tem delu je bolj oseben, vendar ne gre preko koroških razmer. Lačen je kruha pravice in vode svobode, zato se bo uprl. Zasramovana, teptana, opljuvana in ogoljufana skupina ljudi terja pravico. Doma, v svetu sanj in iluzij, je bilo bolje kot v svetu. Bolečina mu je pribila jezik, iz grla mu privre »volčje tuljenje«, odmeva pa ni. Srečen je, če najde v človeku simpatijo. Predvsem pa ga obdaja samota, o čemer poje v pesmi *Samevanje*:

»Čakam
čakam na vlak
vlak
ki mi odpelje tovor osamljenosti
odpelje širino čakanja
odpelje tišino
mrtvo tišino samote
vlak
nanj natovorim
to sramotno samoto«

V zbirki je veliko žalosti in trpljenja zaradi krivic, ki se godijo koroškim Slovincem, veliko osebne prizadetosti in želje, da bi ljudem pomagal, da bi se predramili in postali spet Slovenci, kar so bili in so še vedno, čeprav stojijo pod nemškim hrastom. O tem veliko pojeta Valentin Polanšek in Andrej Kokot, vendar z veliko večjo pesniško močjo. Merkač se je učil pri njima, vendar ju v svoji prvi pesniški zbirki še ni dosegel, kar je razumljivo.

Pesnikova čustva so pristna, občutena, podana pa so pogosto zelo prozaično. Besede mu kar vrejo iz srca, kopičijo se in ponavljajo, da so bližje prozi kakor pesmi. Morda ga je zapeljala želja po domnevni modernosti, ker ne uporablja ne velikih črk ne pik ne vejic, zato je vsaka pesem eno samo prelivanje. Jezik je sodobna govorica brez ubranega ritma in rime, vendar pa ima nekaj pesniških figur.

Merkačeva zbirka *Odtenki razbolele resničnosti* ima večjo vrednost zaradi koroške bolečine kakor zaradi pesniške posode, v katero je zajeta ta bolečina.



Ivanka Hergold: Nož in jabolko

Tržaška pisateljica Ivanka Hergold je prišla proti koncu leta 1980 do svoje pete leposlovne knjige *Nož in jabolko* (Cankarjeva založba v Ljubljani, 192 strani). Doslej je pisala črtice in povestice iz svoje ožje domovine Koroške in eno iz zgodovine, vse na realističen način in z vrtnjem v duševnost ljudi, ki imajo kako posebnost (glej Mladiko 1972, 137; 1974, 136-37; 1975, 77-78). V novem delu pa je popolnoma spremenila okolje in tudi način pisanja. Lahko bi rekli, da je Hergoldova dozorela v moderno pisateljico, ki obvlada tehniko sodobnega romana: opisuje še vedno realistično, psihološko poglobljeno, dodaja lirične vložke, posega nazaj, prehaja v dramatiko in televizijo, uporablja sodobni jezik.

Glavna junakinja je Herta Jamnik, suplentka na slovenski višji srednji šoli, vse dejanje pa se odvija v zimskem petku od jutra do pozne noči. Začelo se je pravzaprav že ponoči, ko se ji je sanjalo, da se je s smučmi spustila s hriba proti železniški postaji. Na ravnini je omagala, ko pa so prišle čudne živali, pol-ljudje in pol-živali, je zlezla na smreko. Potem se je znašla na zasneženi postaji brez vlaka in neznan moški je stopil za njen hrbet.

Ob petih zjutraj se prebudi, ogleduje pohištvo, ki ga je kupila pri židu v starem mestu. Spominja se, da sta bila z možem zvečer v kinu, potem v baru, mož se je skopal, ona se je pripravila za naslednji šolski dan. Dopoldne je bila v šoli, popoldne je poslušala psihologa o razvoju otrok.

Ob šestih vstane in začenja se njen vsakdan. Nič posebnega se ji ne zgodi: umivanje, oblačenje, zajtrk z možem, pospravljanje, po moževem odhodu nekaj spominov na sončenje v solariju, na umrlo mater, na beg po gozdu, na osnovno šolo pod Uršljo goro, na gimnazijo, razmišljanje o moški vlogi v ljubezni.

Ob desetih odide iz stanovanja, sreča mrtvega zlatarja, obišče nekaj trgovin v živili, kupi očiščeno raco in se odpelje proti šoli. V avtobusu govori s Pamela Palestro, ki stanuje nad njo, vedno čisti stanovanje, ponoči pa njen otrok pogosto joka. Po poti proti šoli sreča nekaj Hrvatov, ki so prišli nakupovat v Trst.

V šoli posedajo dijaki med odmorom po stopnicah, prof. Tanja pa sedi z dijakinjami na stranišču in z njimi kadi. Tanja ji pripoveduje z italijanskimi pouličnimi izrazi o svojem poučevanju. V zbornici najde nekaj profesorjev in jih označi z rahlim posmehom. V razredu razlaga Tristana in Izoldo, dijakom da nalogo o ljubezni, neka mati pride izpraševati o sinu. Po pouku odideta s Tanjo v bar in ta ji »ne naha pripovedovati o frustraciji, emancipaciji, socializaciji, pa kaj je rekel sekretar v celici«.

Popoldne speče raco, pokosi in pospravi, ob pol treh pa pride skozi okno tujec, ji vzame denar in jo posili. Na kavo odide k Pamela, potem jo obišče spet mrtvi zlatar in ji pripoveduje o nekem zločinu. Spomni se umrle matere, ob sedmih pa odide k Tanji, kjer je večja družba. Tanja jim predvaja na platnu raziskavo o ženskih vprašanih in o ljubezni. Postreže jim s pašto, nato odidejo k slikarju Pepetu, kjer se pogovarjajo in zabavajo pozno v noč. Ob eni ponoči pride Herta domov. Mož že spi, leže in »dan hušne skozi dremež v podobi pol-lovskega psa pol-jagnjeta«.

Tak je bil zimski petek Herte Jamnik v Trstu in njenem predmestju. Nič izrednega se ji ni zgodilo — če izvzamemo moža, ki je vdrl v stanovanje — nič takega, da bi morala o tem napisati roman. Vendar ga je in je drobne vsakdanje dogodke napolnila z bogatimi spominjanji na mladost pod Uršljo goro, s premišljevanji, sanjami in liričnimi vložki, da je ves dan izpolnjen, prepričljiv in sočen. Tako se prostor in čas prelivata, sedanost in preteklost se prepletata, ob glavni junakinji se vrstijo drugi ljudje, domači iz preteklosti, iz Trsta pa nekaj žensk, vsi pa so podani le v glavnih obrisih. Najdalj se je ustavila ob Tanji in jo označila z njenim vedenjem in govorjenjem.

Vse te ljudi življenje nekam preganja, v strahu pred osamelostjo iščejo družbo, mestni hrup in vrvež jih razosebljata, tudi dom ni več mirno zatočišče: iz gornjega nadstropja prihaja otrokov jok, skozi okno vdirajo tatovi, pred oknom se sprehaja mrtvi zlatar. Zabave so hrupne — same besede, jedača in pijača, ali pa dolgočasna predavanja, ponočevanja s preoblačenjem in mazanjem s smetano.

Ob Hertinem dnevu pa se razvija življenje v mestu, ne v celoti, ampak v odsekih: v avtobusu, baru, gostilni, trgovini, na cesti, v šoli. Te prizore je zajela pisateljica v vsebini, duhu in jeziku.

Samo kratek primer, kako prehaja pisateljica iz prve osebe v tretjo, iz ednine v množino in kako gradi stavke:

»V oknih bara vidi svoje rdeče krilo hoditi gor in dol, dol in gor, ob drogu z napisom Končna postaja vidi v zeleno sončnatih oknih skritveno silhueto bridkega pijanca, objema, jemlje si drog pod pazduho, se zvija v odtočni kanal in bruha, drobne šolarke s histeričnimi »che schifo« skačejo proč in se držijo za nosove, drugi odrasli pa tako brezbrizno, kot bi to v vsakem trenutku gledali, spregledajo, govorijo o avtobusih, da so, da jih ni, da so bili, da bodo, da bi bilo treba, in kaj nas pravzaprav, ki se vozimo v službo, brigajo stavke avtobusnega osebja, pa tako mlada pa tako star, tako nemaren moški, je pač kmet. Herti se beseda *tako* tako zagnusi, našpičena in nožasta zabada v druge besede, v nekaj živega, v sam pijančev vrat od zadaj, ko mora izbruhati golaž.«

Herta hodi po mestu, opazuje ljudi in predmete okoli sebe, jih naddrobno opisuje, misli in govori v sebi (notranji monolog), tudi drugi govorijo v tem slogu, zato so mnoge strani prav nabite tega načina opisovanja. Posluhuje se kratkih stavkov, ki so z vejicami povezani v en sam odstavek, da poudarjajo hitro, zadihano pripovedovanje. Pri tem se posluhuje pisateljica izbrane knjižne slovensščine, tržaškega narečja in še italijanskih sodobnih pouličnih izrazov, kadar ponazarja govorico mladine. Hrvatje seveda govorijo hrvaško.

Kljub premišljevanjem in spominjanju pa pisateljica glavne junakinje ni pokazala v vsej njeni duševni razsežnosti, kaj misli, čuti. Res je toliko zunanjih dogodkov, da skoraj ne utegne misliti, vendar pa bi ob določenih trenutkih le pričakovali malo več odzivov, npr. ko ji napravi tujec silo, ko sreča mrtvega zlatarja. Ob njej sta dobro izdelani še Pamela in Tanja, tako da je to izrazit ženski roman.

Nož in jabolko je napredek v dosedanjem pisanju Ivanke Hergoldove.

POZIV TRŽAŠKIM SLOVENCEM

Slovenci od Sv. Ivana do Barkovelj, od Škednja do Opčin! Naznanjamo vam spodbudno vest, da se je v sklopu italijanskih progresivnih strank ustanovil pred referendumom o splavu SLOVENSKI NAPREDNI ABORTUSNI ODBOR.

Kakšen je njegov namen, je jasno: boriti se zato, da bo tukaj na meji čim manj šovinistične zmede, da bomo imeli en narod in en jezik, da bodo slovenski otroci nehali riniti na tale svet, kjer tako in tako nimajo kaj do brega pričakovati.

Slovenci!

Da naše gibanje, ki se je zdaj tudi formalno ustanovilo, ni kakor druge slovenske stvari, ki gredo vse po vrsti v nič, bleščeče dokazuje primer BARKOVELJ, ki drugo leto ne bodo zmogle niti ENEGA slovenskega otroka za slovensko šolo.

S tem so si BARKOVLJE prve priborile našo prehodno abortusno zastavico. Katera slovenska šola jo bo prevzela za njimi?

Pripominjamo, da odmrta slovenska šola v Barkovljah ne bo spremenjena v kakšen disko-klub. Po našem prizadevanju bodo slovenske manjkajoče otroke nadomestili slovenski še obstoječi starčki. Kot hiralnica bo lahko še bolj človekoljubno služila naši narodni skupnosti kot prej. Nihče ne bo tam vpil, nihče ne bo razbijal šip, učiteljice ne bodo zgubljale živcev itd.

Slovenci, naprej v boj za slovenske hiralnice!

Slovenski abortusni odbor



Čuk

na Obelisku

Agencija za pomirjenje živcev

1.

IL GIORNALE DEL LITORALE

Glede na splošno dvojezičnost, ki je zavladovala na prireditvah Slovenske kulturno-gospodarske zveze, je vodstvo iste organizacije prišlo do sklepa, da bo PRIMORSKI DNEVNIK začel izhajati tudi kot IL GIORNALE DEL LITORALE.

Ocene

SLOVENSKI BIOGRAFSKI
LEKSIKON — 12. zvezek

ten, zato je upati, da bo SBL hitreje izhajal. Preden pa je šel ta zvezek v tisk, je Slovenska akademija znanosti in umetnosti imenovala komisijo treh članov, da ponovno pregleda vse besedilo, da bi se ne tiskalo kaj nepravovernega. Komisijo so sestavljali: prof. dr. Janko Kos, prof. Janez Logar in prof. Boris Merhar. Gospa Gspanova je njihove predloge vnesla v rokopis in 23. novembra 1979 je šel v tiskarno, iz nje pa je prišla knjiga decembra 1980 — 203 strani so postavljali več kot eno leto.

12. zvezek SBL obsega črko T do Trtnika, skupaj kakih 280 imen. Sodelavcev je 87, izmed njih pa jih je 18 že umrlo. Izmed obdelanih mož sta v

literaturi najpomembnejša Ivan Tavčar in Janez Trdina. Tavčarja je na 12 straneh predstavila prof. Marja Boršnikova, ki je največja strokovnjakinja za njegovo delo. O Trdini je napisal pet strani prof. Janez Logar.

Izmed zamejskih kulturnih delavcev so v zvezku obdelani: Ivan Trinko, Josip Tavčar, Anton Trobec od Sv. Ivana, odvetnik Frane Tončič, politični delavec Tone Tomšič, narodni heroj Pino Tomažič, prof. Ivan Theuerschuh in morda še kdo. Med izpuščenimi pa je Franc Tomc, jezuit, doma iz Miramara, ki je s p. Volbertom zgradil jezuitsko cerkev Srca Jezusovega v ul. del Ronco v Trstu, o čemer nočejo slišati ne Italijani in zdaj tudi Slovenci ne.

Članki so taki kot v prejšnjih zvezkih: stvarni, zgoščeni, vendar jasno označujejo osebe. S tem zvezkom se začne IV. knjiga SBL.

Martin Jevnikar

Listnica uprave

Številni prijatelji MLADIKE ste pri poravnavi naročnine podprli revijo z darom. Za to smo iskreno hvaležni vsem, še prav posebno pa tistim, ki so se letos prvič naročili. Nakazila še prihajajo, zato je spodnji seznam darovalcev nepopoln. Doslej smo zabeležili te darove:

PODPORNIKI MLADIKE

Masimilijan Jezernik iz Rima in M.T. iz Gorice sta nakazala 50.000 lir, Neva Fonzarj iz Trziča 40.000, Mirko Brezigar iz Vicenze in Jože Kanduč iz Barija 25.000, N.N., Grazia Gerdol in družina Marc iz Trsta ter Irena Vrtovec in Kazimir Humar iz Gorice 20 tisoč lir, Majda Giraldu iz Trsta 17.000, Jože Fajdiga iz Gorice 16.000, Emil Valentinčič in Emil Devetak iz Gorice ter Dušan Hmeljak, Milan Sosič in Marjetica Cibic iz Trsta 15.000, Slavko Bavdaž in Štefan Falež iz Rima 13.500, Ivan Eržen iz Gorice 13 tisoč lir, Lojze Burjes iz ZDA 30 dolarjev.

Dalje na 4. strani platnic

zasmehindobrovoljozasm

Voznica avtomobila je skušala parirati avto na prazen prostor med dvema avtomobiloma. Najprej je zadela avto pred njenim, nato v zadnjega. Policist jo je gledal in rekel: »Za vas bi bilo bolje, če bi igrali biljard.«

»Je tvoja mama doma?« vpraša neznanec Janezka, ki stoji na hišnih vratih.

»Je,« odvrne Janezek. Mož odide v hišo, pa se kmalu vrne:

»Zakaj lažeš, da je tvoja mama doma?«

»Pa je doma!«

»Kje pa potem je?«

»Jaz stanujem v tistile hišici, ne v tej,« odgovori Janezek in jo ucvre za vogal.

»O, Mihoc, kako pišemo državne praznike?«

»Ne vem, gospodična.«

»Spomni se vendar: kako je napisano na koledarjih?«

»Rdeče, gospodična učiteljica.«

»Ali vas ni sram, da v vaši starosti ukradete televizijski aparat?«

»Oprostite, gospod sodnik, ampak ko sem bil mlad, še televizije ni bilo.«

Francka in Micka se srečata na trgu.

»Sinoči sem bila v operi.«

»In kaj si poslušala?«

»Da so Lipovčevim vzeli obrt, Kovačevi so imeli karambol, Grudnova pa se mislita ločiti.«

»Gospa, za dom alkoholikov zbiram. Ali lahko kaj prispevate?«

»Z velikim veseljem: svojega moža.«

»Mamica, ali je že dvanajst?«

»Ni še, Niko.«

»Oh, potem pa moj želodec prehitava.«

»Koliko stane en skok s padalom?«

»40.000 lir.«

»In če se padalo ne odpre?«

»Dobite denar nazaj.«

»Zelo sem vraževeren. Poglej: rojstni dan sem kupil srečko s številko 555.555 in zadel 5 milijonov. Takoj sem šel na konjske dirke in stavil na konja številka 5.«

»Čudovito! In koliko si zaslužil?«

»Nič. Na cilj je pritekel šele peti.«

»Očka, ali si ti z mamico kaj zadovoljen?« vprašuje Bredica.

»No, veš, kaj, lahko bi bilo še slabše,« se smeje očka.

»Natančno tako mi je odgovorila tudi mama.«

»Od česa pa vam je mož umrl?«

»Imel je gripo.«

»K sreči še nič hujšega!«

»Janez, povej mi, prosim, vrsto zelenjave!«

»Zelje.«

»Ne, ni prava, ker mi ne gre v križanko.«

»Pa vzemi manjšo glavo.«

Lojze je šel prosit šefa za tri tedne dopusta.

»In zakaj ga boste potrebovali?«

»Ena mojih znank se bo poročila, pa ji bom šel za ženina.«

Listnica uprave

Po 10.000 lir: Gostilna »Pri Mirko-tu« iz Sovodenj, Frančiška Klanjšček, družina Šturm, Marija Goljavšček Marušič, Frančiška Hladnik, Zavod svete Družine, Franc Terpin in Franc Kete iz Gorice, Iva Puntar, Ana Jerič, Marija Oblak, Ivana Gerlan, Anton Bak, Marjan Pertot, Marjan Slokar, Draga Pahor, Angela Purger in Jelka Cvelbar iz Trsta, Frančišek Šegula iz Rima.

DAROVI ZA TISKOVNI SKLAD

Franc Bonča iz Vel. Britanije 11 tisoč 700 lir, Milan Martinčič iz Kanade 28.250 lir, Regina Markon iz Trsta 20.000, Marija in Marko Udovič ter Marija Mijot iz Trsta 10.000, N.N. iz Mačkolj 8.000, Boris Sancin 1.500, Ivan Sajevic in Gizela Škof po 1.000, Mario Zahar in Albin Sancin po petsto lir.

Lučka Susič daruje za MLADIKO 20.000 lir ob obletnici smrti očeta Jožeta Peterlina.

Ob tretji obletnici smrti Bože Černic darujejo svojci 20.000 lir za MLADIKO in 30.000 lir za Černetov sklad.

Marta Požar daruje 10.000 lir za MLADIKO ob obletnici smrti prof. Jožeta Peterlina. M.P. v isti namen 20 tisoč lir.

Ivan Peterlin daruje 10.000 lir za MLADIKO ob rojstvu sina Matevža.

URNIK UPRAVE

TOREK: 16.00 — 18.00

SREDA: 10.00 — 12.00 in

17.00 — 19.00

PETEK: 10.00 — 12.00

MLADIKA: Donizettijeva 3 - Trst

Počitniški dom »Pri sestrah«

vas vabi na Belopeška jezera

Naslov: 33010 BELA PEČ - FUSINE V. R. via Laghi 1

Telefon 0428/61027 - 059/695791

Od obrtniških izkušenj
v trgovinsko dejavnost

POSEBNI POPUSTI !!!
OBIŠČITE NAS !!!

Korsic

Anton Korsic

- Serijsko pohištvo
- Pohištvo po meri
- Preureditve

T R S T

Prodajalna:
ul. S. Cilino, 38
telefon 54390

Dom in delavnica:
ul. Damiano Chiesa, 91
telefon 571326

CENA 1000.- LIR